

Gewaarmerkt als
behorende bij besluit

9 oktober 2017

**Omgevingsvergunning Zonnepark
Vloeveldweg Vlagtwedde**

O N T W E R P

BügelHajema

Plek voor ideeën

Omgevingsvergunning Zonnepark Vloeveldweg Vlagtwedde

Inhoudsopgave

Ruimtelijke onderbouwing	3
Hoofdstuk 1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding	5
1.2 Leeswijzer	6
Hoofdstuk 2 Projectbeschrijving	7
2.1 Omgeving projectgebied	8
2.2 Project	10
2.3 Landschappelijke inpassing	12
Hoofdstuk 3 Beleid	14
3.1 Rijksbeleid	15
3.2 Provinciaal beleid	16
3.3 Gemeentelijk beleid	18
Hoofdstuk 4 Omgevingsaspecten	21
4.1 Ladder voor duurzame verstedelijking	22
4.2 Archeologie en cultuurhistorie	24
4.3 Bodem	25
4.4 Ecologie	26
4.5 Externe veiligheid	27
4.6 Geluid	28
4.7 Luchtkwaliteit	29
4.8 Milieuzonering	30
4.9 Verkeer	31
4.10 Water	32
4.11 M.e.r.-(beoordelings)plicht	39
Hoofdstuk 5 Uitvoerbaarheid	40
5.1 Economische uitvoerbaarheid	41
5.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid	42
Bijlagen onderbouwing	43
Bijlage 1 Inpassingsplan	44
Bijlage 2 Kaart bodemloket	55
Bijlage 3 Toetsing Wet natuurbescherming	57
Bijlage 4 Samenvatting watertoets	86
Bijlage 5 Uitgangspuntennotitie water	90
Bijlage 6 Vormvrije m.e.r.-beoordeling	105

Ruimtelijke onderbouwing

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het bedrijf PowerField realiseert grondgebonden zonneparken. In het kader van de duurzaamheidsdoelstellingen van de Nederlandse overheid heeft het bedrijf een concept ontwikkeld waarbij gronden worden gekocht of gehuurd en omgezet naar een al dan niet tijdelijk zonnepark. Op deze wijze worden deze gronden gebruikt en wordt tegelijkertijd grootschalig aan de duurzaamheidsdoelstelling gewerkt.

Aan de Vloeiveldweg in Vlagtwedde heeft PowerField de beschikking over een aaneengesloten perceel van circa 120 hectare onbebouwde agrarische gronden. Het voornemen is om hier voor een periode van 30 jaar een zonnepark te realiseren van circa 100 megawattpiek (MWp). Een dergelijk zonnepark op deze locatie kan op jaarbasis ongeveer evenveel stroom produceren als circa 27.000 gemiddelde Nederlandse huishoudens (verbruik 3.500 kWh per jaar) verbruiken. Van de oppervlakte van circa 120 hectare wordt circa 20 hectare gebruikt voor de teelt van blauwe bes. De blauwe bessenteelt is onlosmakelijk verbonden met het zonnepark met het oog op een goede landschappelijke inpassing.

Projectgebied (bron: Inpassingsplan MD Landschapsarchitecten)

De ontwikkeling van het zonnepark is niet mogelijk binnen de geldende planologische kaders voor het Buitengebied. Door de gemeente Vlagtwedde is aangegeven, op grond van artikel 2.12 lid 1 sub a onder 3 Wabo, medewerking te kunnen verlenen aan de realisatie van het zonnepark gecombineerd met de teelt van en inpassing door de blauwe bes. Dit houdt in dat een omgevingsvergunning voor afwijking van het bestemmingsplan aangevraagd dient te worden. Ten behoeve daarvan moet gemotiveerd worden dat met de afwijking sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Voorliggende ruimtelijke onderbouwing voorziet hier in.

1.2 Leeswijzer

In het vervolg van deze ruimtelijke onderbouwing wordt in de eerste plaats ingegaan op de inhoud van het plan en de motivering ervan. Dit gebeurt in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 wordt het relevante beleid van het rijk, de provincie en gemeente besproken, waarna in hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de omgevingsaspecten. Als laatste wordt in hoofdstuk 5 de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid van het project besproken.

Hoofdstuk 2 Projectbeschrijving

2.1 Omgeving projectgebied

Het projectgebied ligt in het zuidwesten van de gemeente Vlagtwedde. Het terrein is gelegen in een grootschalig zandlandschap. Het landschap kenmerkt zich hier door grote kavels en een grote openheid. Tot in het begin van de vorige eeuw bestond het gebied voornamelijk uit woeste grond met een grootschalige openheid. Het Mussel A Kanaal is in 1916 gereed gekomen.

Langs de noordkant van het terrein loopt de Vloeiveldweg. Dit is een verharde openbare weg zonder bomen. De oostrand is een rechte lijn die voortkomt uit het verkavelingspatroon. De zuidelijke rand wordt gevormd door het Weenderkanaal. Dit is eerder een smalle weg met ernaast een brede sloot dan een werkelijk kanaal. De westrand van het terrein ligt grotendeels langs het Mussel A Kanaal. Dit is een 15 m breed kanaal met aan beide zijden dijken die ongeveer een meter boven het omringende landschap uitsteken. Op de westelijke dijk staan grote oude bomen. Op de oostelijke dijk bevindt zich ter hoogte van het projectgebied een rand met opgaand groen. Op deze dijk ligt ook een voornamelijk onverharde weg. Slechts tussen de Vloeiveldweg en de Blekslagbrug is deze weg verhard. Deze gaat dan over de brug en vindt uiteindelijk aansluiting op de N975.

Luchtfoto projectgebied

Het gebied zelf heeft geen grote hoogteverschillen. De zichtbaarheid van de zonneakker wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ligging van de openbare wegen. De belangrijkste weg in dit geval is de Vloeiveldweg. Deze verharde weg vormt een schakel in de ontsluiting van het agrarische gebied en loopt pal langs de noordrand van het terrein. De onverharde weg over de oostelijke dijk langs het kanaal loopt ook direct langs het terrein. De weg aan de zuidkant van het terrein langs het Weenderkanaal is vooral een toegangsweg naar de kavels en geen doorgaande weg.

2.2 Project

Het zonnepark

Aan de Vloeiveldweg in Vlagtwedde heeft PowerField de beschikking over een aaneengesloten perceel van circa 120 hectare onbebouwde agrarische gronden. Het voornemen is om hier voor een periode van 30 jaar een zonnepark te realiseren van circa 100 megawattpiek (MWp).

Een dergelijk zonnepark op deze locatie kan op jaarbasis ongeveer evenveel stroom produceren als circa 27.000 gemiddelde Nederlandse huishoudens (verbruik 3.500 kWh per jaar) verbruiken. Daarnaast zorgt het zonnepark voor een vermeden CO₂-uitstoot van 1,24 ton per huishouden per jaar; in dit geval dus ongeveer 32.000 ton per jaar. Van de oppervlakte van circa 120 hectare wordt circa 20 hectare gebruikt voor de teelt van blauwe bes ten behoeve van een goede landschappelijke inpassing.

De schaal van het zonnepark is van belang om de kosten van onder andere de netaansluiting te dekken. Daarnaast zijn de ontwikkelkosten lager waardoor mogelijkheid ontstaat om tegen een lager SDE+ tarief in te schrijven wat de haalbaarheid van het project vergroot. Inzetten op grootschaligheid geeft meer ruimte om iets terug te doen voor de omgeving. Een park van een dergelijke omvang biedt daarnaast ook kansen op het gebied van innovatie.

Locatie en realisatie

De locatie is te bereiken via de Vloeiveldweg. Op de locatie zelf zal een parkeervoorziening aangebracht worden die gebruikt kan worden voor onderhoud aan het zonnepark. Om een optimaal rendement te behalen is het van belang dat er weinig tot geen sprake is van schaduw. De gekozen locatie voldoet aan deze voorwaarde. Daarnaast is draagvlak uit de omgeving van belang en is het gebied relatief dunbevolkt. Door het zonnepark aan het zicht te onttrekken en vroegtijdige communicatie met de direct omwonenden en andere direct betrokken partijen wil PowerField draagvlak creëren voor het zonnepark.

Het zonnepark is technisch goed te realiseren. Essentieel voor het slagen van het project is de mogelijkheid om het zonnepark aan te sluiten op het elektriciteitsnet binnen een acceptabele afstand. Uit gesprekken met Tennet is geconcludeerd dat het zonnepark op het net kan worden aangesloten op station Stadskanaal of station Zandberg (nabij Ter Apelkanaal). In het projectgebied zelf wordt een zogenaamd onderstation gerealiseerd als aansluitingspunt van de zonnepanelen op het elektriciteitsnet. Voor het park is gekozen voor een zuid-opstelling. Deze opstelling levert het hoogste rendement op. De panelen zullen worden geplaatst onder een hoek van 15° - 35°.

Zodra het zonnepark is gerealiseerd zal het worden beheerd. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het onderhoud van de systemen, maar ook het monitoren van het zonnepark en diverse administratieve werkzaamheden. Ten behoeve van dit beheer wordt niet meer dan de minimaal noodzakelijke hoeveelheid aan verlichting aangebracht.

Participatie

Onderdeel van de zonneparken van PowerField is de mogelijkheid voor particulieren en bedrijven om te participeren. Dit is op verschillende manieren in te passen en wordt per zonnepark bekeken. Belangrijke kenmerken voor het participeren zijn laagdrempeligheid, zekerheidsstelling, verhandelbaarheid en het rendement. Daarnaast vergroot de participatiemogelijkheid het draagvlak voor het zonnepark.

Bij een aantal zonneparken heeft PowerField de mogelijkheid gecreëerd te participeren in de grond onder de zonneparken. PowerField biedt ook de mogelijkheid tot directe participatie in de exploitatie van het zonnepark.

Inpassingsplan (bron: MD Landschapsarchitecten)

Bebouwd oppervlak ten opzichte van energieverbruik

De gemeente heeft een oppervlak van in totaal 170,56 km² (waarvan 167,40 km² land en 3,16 km² water). De bouw van het zonnepark zal een ruimtebeslag van circa 1 km² (100 hectare) in beslag nemen. Op 1 april 2016 had de gemeente een inwoneraantal van 16.319. Het zonnepark zal naar verwachting 95 MWh per jaar gaan leveren, ter vergelijking staat dit gelijk aan het verbruik van 27.142 gemiddelde Nederlandse huishoudens. Door 0,59 % van het oppervlak van de gemeente Vlagtwedde in te zetten voor het toepassen van zonnepanelen kunnen alle huishoudens en een deel van de bedrijven in de gemeente Vlagtwedde voorzien worden van duurzame energie. Bij het samen gaan van de gemeente Vlagtwedde en Bellingwedde zal het inwonertotaal (april 2016) uitkomen op 25.322 en zal de nieuwe gemeente zelfvoorzienend zijn wat betreft het aantal huishoudens.

2.3 Landschappelijke inpassing

Landschapsanalyse

Ten behoeve van het project is een inpassingsplan opgesteld door MD Landschapsarchitecten (Bijlage 1). Het gebied kenmerkt zich al voor een lange tijd door een grootschalige openheid. Duidelijk is dat het aanleggen van houtsingels in dit gebied niet zou passen. Om delen van het zonnepark aan het zicht te onttrekken moet gezocht worden naar oplossingen met beplanting die een hoogte bereikt vergelijkbaar met de hoogte van de zonnepanelen.

De vloeiveldweg en het onverharde pad langs het Mussel A Kanaal zijn doorgaande wegen die direct langs het terrein lopen. Hier zijn zorgvuldig vormgegeven randen gewenst. De weg die langs het Weenderkanaal loopt is geen doorgaande weg en dus is de afwerking van de randen hier minder belangrijk.

Inpassing

De inpassing is een reactie op de structuur van het landschap. Omdat het hier om een grootschalig zandlandschap gaat wordt het zonneveld als een groot geheel ingevoegd waarbij alle panelen dezelfde oriëntatie hebben. Dit doet recht aan de schaal van het landschap.

Langs de openbare wegen, in dit geval de Vloeiveldweg en het Mussel A Kanaal komen zorgvuldig vormgegeven randen die de zonneakker aan het zicht onttrekken. Langs het kanaal is dit een 115 m brede strook met blauwe bessenteelt en langs de weg een 40 m brede strook met blauwe bessenteelt. De aanleg en instandhouding van de bessenkwekerij is hiermee onlosmakelijk verbonden met het zonnepark. In de buurt van de aangelegen woonhuizen komt voor de blauwe bessen nog een strook met inheemse beplanting waarvan de samenstelling van soorten met de bewoners kan worden overlegd.

Omdat het plangebied niet rechthoekig van vorm is valt er niet te ontkomen aan een zonneakker met rafelende randen. Als de onregelmatige randen uit het zicht van de openbaarheid liggen is dit geen probleem. Dit is het geval achter de blauwe bessenteelt of in het midden van de zonneakker. De zuidrand ligt aan een doodlopende weg waarvan de functie vooral de ontsluiting van de aanliggende kavels is. Dit is geen doorgaande weg. Hier is een rand met blauwe bessenteelt voorzien om reflectie van de panelen naar het zuiden tegen te gaan.

De panelen vormen langs de oostkant van het terrein een strakke rand. Hierdoor komt de rafelrand aan de andere kant te liggen. Hier ligt de rafelrand achter de blauwe bessenteelt en dus uit het zicht. Tussen zonnakker en bessenteelt komt dan een groene zone waarin de onregelmatige westrand van de zonneakker wordt opgevangen. In de groene zone kunnen ook de bouwwerken worden ingepast die benodigd zijn voor de zonneakker zoals een onderstation.

Langs de oostrand van het terrein wordt een sloot gegraven. Lange lijnen in het landschap worden opgepakt in de vormgeving van de randen. De blauwe bessenteelt wordt zo georganiseerd dat de rijen planten parallel liggen aan het Mussel A kanaal, de Vloeiveldweg of het Weenderkanaal.

Bijen

Omdat er voor de blauwe bessenteelt bijen nodig zijn worden de groenvlakken ingezaaid met een bloemenmengsel. Hier worden ook bijenkasten geplaatst. Dit creëert een geschikte leefomgeving voor de bij. Omdat de leefomgeving van de bij bedreigd is voegt dit ook natuurwaarde toe aan het terrein. Tevens betekent het dat er naast de bessen en energie ook honing op het terrein kan worden geproduceerd.

Uitzichtpunt

Aan de zuidrand van het park komt een uitzichtpunt. Vanaf hier kan men over de blauwe bessenstruiken en over het hele zonneveld uitkijken.

Hoofdstuk 3 Beleid

3.1 Rijksbeleid

3.1.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) van kracht geworden. In de SVIR is de visie van de rijksoverheid op de ruimtelijke en mobiliteitsopgaven voor Nederland richting 2040 aangegeven. Dit betreft een integraal kader dat de basis vormt voor bestaand en nieuw rijksbeleid met ruimtelijke consequenties.

In de SVIR is gekozen voor een meer selectieve inzet van het rijksbeleid dan voorheen. Voor de periode tot 2028 zijn de ambities van het Rijk in drie doelen uitgewerkt:

- vergroten van de concurrentiekracht door versterking van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
- verbeteren van de bereikbaarheid;
- zorgen voor een leefbare en veilige omgeving met unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden.

Met de hiervoor genoemde doelen zijn dertien nationale belangen aan de orde die in de SVIR verder gebiedsgericht zijn uitgewerkt in concrete opgaven voor de diverse onderscheiden regio's. Buiten deze nationale belangen hebben decentrale overheden meer beleidsvrijheid op het terrein van de ruimtelijke ordening gekregen; het kabinet is van mening dat provincies en gemeenten beter op de hoogte zijn van de actuele situatie in de regio en de vraag van bewoners, bedrijven en organisaties en daardoor beter kunnen afwegen welke (ruimtelijke) ingrepen in een gebied nodig zijn.

Bij gebiedsontwikkeling is 'een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten' van belang. Hierbij hanteert het Rijk de ladder van duurzame verstedelijking. Deze is opgenomen in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). In paragraaf 4.1 van deze onderbouwing wordt hier verder op ingegaan.

In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening heeft het Rijk voorts enkele nationale belangen voorzien van bindende regels. Deze dienen bij ruimtelijke plannen in acht te worden gehouden. Het projectgebied ligt niet in een gebied waarvoor bindende regels zijn opgenomen.

3.1.2 Rijkscoördinatieregeling

De rijkscoördinatieregeling (RCR) is onderdeel van de Wet ruimtelijke ordening en biedt de rijksoverheid de mogelijkheid om bij projecten van nationaal belang de besluitvorming te coördineren. Het doel van de RCR is de procedures te verkorten en te stroomlijnen, waardoor projecten sneller kunnen worden gerealiseerd.

Energieprojecten met een omvang als die van het zonnepark vallen van rechtswege onder de RCR. PowerField heeft echter de voorkeur om het zonnepark in samenspraak met de gemeente Vlagtwedde en de provincie Groningen te realiseren en af te zien van de RCR. Hiervoor dient een vrijstelling van de RCR aangevraagd te worden bij het ministerie van Economische Zaken middels een verzoek van zowel de gemeente, de provincie als de initiatiefnemer.

3.2 Provinciaal beleid

3.2.1 Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie 2016 - 2020 van de provincie Groningen bevat de integrale lange termijnvisie van de provincie op de fysieke leefomgeving. De Omgevingsvisie vervangt het Provinciaal Omgevingsplan (POP). Doel van de omgevingsvisie is het aantrekkelijke woon- en leefklimaat in de provincie verder verbeteren. Het accent in het beleid ligt op het benutten van de ontwikkelingsmogelijkheden, naast het beschermen van de karakteristieke bebouwde en onbebouwde elementen. De provincie wil ruimte bieden voor ondernemerschap om in te spelen op de dynamische ontwikkelingen. Activiteiten lopen steeds meer door elkaar heen. Dat heeft gevolgen voor het ruimtegebruik. Functies, als bijvoorbeeld wonen en werken, zijn steeds minder van elkaar gescheiden. Door samenwerking met medeoverheden en andere partijen en het leveren van maatwerk wil de provincie haar doelen bereiken.

Een belangrijk doel van de Omgevingsvisie is om op strategisch niveau samenhang aan te brengen in het beleid voor de fysieke leefomgeving. Daarom zijn in deze Omgevingsvisie zoveel mogelijk de visies op verschillende terreinen zoals ruimtelijke ontwikkeling, landschap en cultureel erfgoed, natuur, verkeer en vervoer, water, milieu en gebruik van natuurlijke hulpbronnen samengevoegd en inhoudelijk met elkaar verbonden. Er zijn ook onderdelen opgenomen van het provinciale beleid voor economie, energie en cultuur en welzijn, voor zover die gevolgen hebben voor de fysieke leefomgeving. In deze Omgevingsvisie is al het provinciale beleid dat op een of andere manier raakt aan de fysieke leefomgeving geformuleerd en geordend in vijf samenhangende thema's en elf provinciale 'belangen':

Ruimte

1. Ruimtelijke kwaliteit
2. Aantrekkelijk vestigingsklimaat
3. Ruimte voor duurzame energie
4. Vitale landbouw

Natuur en landschap

5. Beschermen landschap en cultureel erfgoed
6. Vergroten biodiversiteit

Water

7. Waterveiligheid
8. Schoon en voldoende water

Mobiliteit

9. Bereikbaarheid

Milieu

10. Tegengaan milieuhinder
11. Gebruik van de ondergrond

De Omgevingsvisie is een kaderstellend document voor de uitwerking van het beleid op deelterreinen door de provincie zelf en door gemeenten en waterschappen. Ook voor andere partijen (bedrijven) die iets willen dat invloed heeft op de fysieke leefomgeving, biedt de Omgevingsvisie houvast. De provincie wil met de Omgevingsvisie ruimte bieden en uitnodigen. Maar uit deze Omgevingsvisie vloeien ook richtlijnen en voorschriften voort, die zijn vastgelegd in de provinciale Omgevingsverordening. Hiermee werkt het omgevingsbeleid (ruimtelijke ordening, water, mobiliteit en milieu) door in plannen van gemeenten en waterschappen.

3.2.2 Omgevingsverordening

De Omgevingsverordening Provincie Groningen 2016 (hierna Omgevingsverordening genoemd) bevat regels voor de fysieke leefomgeving in de provincie Groningen. Deze regels richten zich op de thema's ruimtelijke ordening, water, infrastructuur, milieu en ontgrondingen. De Omgevingsverordening is nauw verbonden met de Omgevingsvisie provincie Groningen 2016 - 2020 zoals hierboven is beschreven. Voor het projectgebied zijn de volgende onderdelen van de Omgevingsverordening relevant:

Stilte en duisternis (afdeling 2.10)

In artikel 2.24.1 van de Omgevingsverordening is opgenomen dat de toelichting op een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op het buitengebied biedt inzicht in hoe met de aspecten stilte en duisternis rekening is gehouden.

Zonneparken en vergistingsinstallaties (afdeling 2.21)

Artikel 2.42.1 Zonneparken

1. Een bestemmingsplan voorziet niet in de plaatsing van zonneparken.
2. In afwijking van het eerste lid kunnen burgemeester en wethouders bij omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 3, j°, artikel 2.23, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, afwijken van een bestemmingsplan of beheersverordening voor het plaatsen van zonneparken voor een periode van maximaal 30 jaar: [...]op door Gedeputeerde Staten, op basis van een gemeentelijke, integrale gebiedsvisie aangewezen locaties.
3. Aan de omvang, situering, en inrichting van het zonnepark als bedoeld in het tweede lid, dient een inrichtingsplan ten grondslag te liggen, waarbij in ieder geval rekening is gehouden met achtereenvolgens:
 - a. de historisch gegroeide landschapsstructuur;
 - b. de afstand tot andere ruimtelijke elementen;
 - c. een evenwichtige ordening en in de omgeving passende maatvoering en vormgeving van de voorzieningen voor de opwekking van zonne-energie.
4. De ruimtelijke onderbouwing van de omgevingsvergunning als bedoeld in het tweede lid, biedt inzicht in de mogelijkheid voor omwonenden om te participeren in de ontwikkeling en opbrengst van het zonnepark.

In onder meer Hoofdstuk 2, paragraaf 3.3.3 en paragraaf 4.1 is onderbouwd dat met de realisatie van het zonnepark voldaan wordt aan de hierboven aangehaalde regels uit de Omgevingsverordening. De ontwikkeling is passend binnen het provinciale beleid.

3.3 Gemeentelijk beleid

3.3.1 Structuurvisie

In de Structuurvisie Vlagtwedde 2020 wordt beschreven hoe de gemeente zich op langere termijn moet ontwikkelen. In de visie zijn vier inhoudelijke speerpunten opgenomen, namelijk:

- wonen;
- werken;
- voorzieningen;
- landschap (waaronder ook landbouw en toerisme).

Ten aanzien van het wonen zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

1. het landschap en de beeldkwaliteit bepalend;
2. ouderen kunnen wonen waar ze willen;
3. ook bouwen voor jongeren;
4. ook bouwen voor de import;
5. het ene dorp is het andere dorp niet.

Ten aanzien van het werken worden de volgende zes doelstellingen geformuleerd:

1. Vlagtwedde blijft werkgemeente;
2. leren ondernemen;
3. niemand van school af zonder diploma;
4. eigen ondernemers krijgen de ruimte;
5. alert blijven op nieuwe activiteiten;
6. Agropark Zuid-Groningen.

Ten aanzien van de voorzieningen zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

1. spreiden waar mogelijk, bundelen waar nodig;
2. samenspel tussen gemeente en dorpsgemeenschappen;
3. bijzondere aandacht voor onderwijs, gezondheidszorg en jeugd.

Ten aanzien van landschap, landbouw en toerisme zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

1. landbouwverbreding en drager van het landschap;
2. landschap: tweedeling;
3. natuurontwikkeling;
4. toerisme ontwikkeling.

In het kader van de bovengenoemde doelstellingen zijn zes strategische projecten benoemd. Per strategisch project wordt een aantal maatregelen aangegeven. De zes strategische projecten zijn:

1. impuls onderwijs en opleiding;
2. wonen en zorgen geborgd;
3. versterken economische voedingsbodem;
4. masterplan landschappelijke kwaliteit;
5. het sociale weefsel: onderhoud en versterking;
6. versterking toeristisch aanbod en doelgroepenmarketing.

Ten aanzien van zonneparken biedt de structuurvisie geen concreet beleidskader voor ontwikkelingen.

3.3.2 Duurzaamheid

De gemeente Vlagtwedde heeft nog geen specifiek beleid op het gebied van zonneparken vastgesteld. In het Collegeprogramma 2014-2018 heeft het college haar ambities op het gebied van duurzaamheid als volgt geformuleerd:

De gemeente Vlagtwedde zet ook de komende bestuursperiode in op duurzaamheid. Duurzaamheid is alles wat te maken heeft met maatschappelijk verantwoord leven, een schoon milieu, ecologie en toekomstgericht denken. Vanuit dit perspectief neemt de gemeente blijvend haar eigen verantwoordelijkheid, maar stimuleert ook acties en maatregelen van anderen (burgers, bedrijven/organisaties en de woningcorporatie).

In het project 'Start Energietransitie Westerwolde' benoemd in de Kadernota 2017 staan de plannen als volgt omschreven:

In de Startnotitie Duurzaamheid wordt de ambitie geformuleerd om in 2050 energieneutraal te zijn. Om dit te bereiken moet er een energietransitie plaatsvinden. Met energietransitie wordt bedoeld het aansturen op het overstappen van fossiele brandstoffen naar volledige duurzame energiebronnen. We willen inzetten op de pijlers: energiebesparing en duurzame energie.

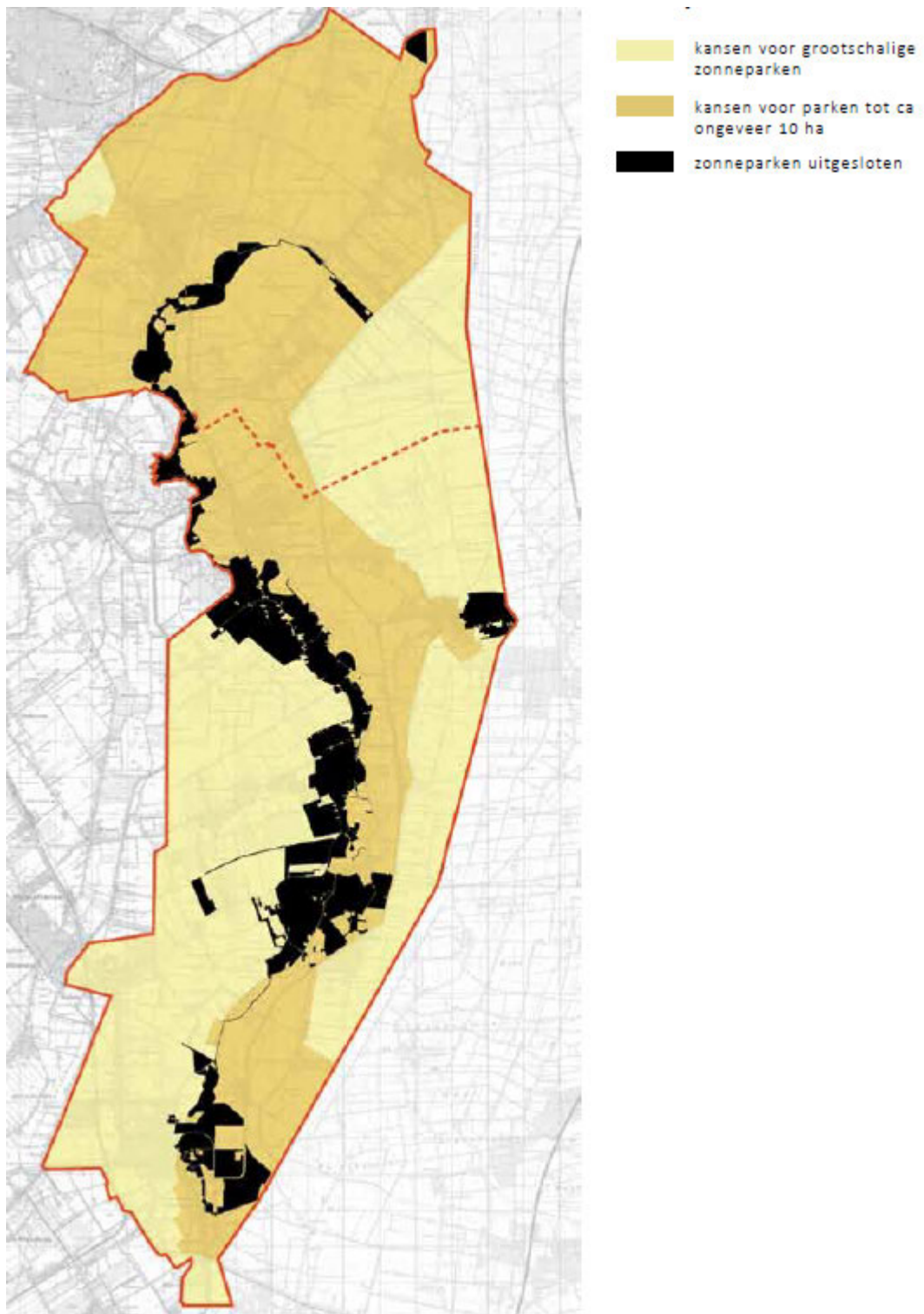
Het zonnepark in Vlagtwedde betekent een grote stap in het realiseren van de ambities en doelstellingen die zijn geformuleerd in deze startnotitie.

3.3.3 Beleidsnotitie zonneparken Westerwolde

De 'Beleidsnotitie zonneparken Westerwolde' is op 27 juni 2017 door de gemeenteraad van Vlagtwedde vastgesteld. De aanleiding voor de beleidsnotitie is de wens van de gemeenten Vlagtwedde en Bellingwedde om ruimte te bieden en sturing te geven aan de initiatieven voor het opwekken van zonne-energie in Westerwolde. In de notitie wordt ingezet op het faciliteren van zonneparken om de volgende redenen:

- Het grote belang van de opwekking van duurzame energie;
- De impact op de omgeving is geringer dan bij windturbines. Zonneparken kunnen met een goede locatiekeuze en landschappelijke inpassing goed in de omgeving ingepast worden;
- Het flexibele karakter en omkeerbaarheid van zonneparken. Op termijn is ander gebruik van de grond opnieuw mogelijk;
- Initiatieven vanuit de gemeenten voor het opwekken van duurzame energie op zonneparken.

Om tot een goede inpassing in de omgeving te komen is de ligging in het landschap sterk bepalend. Een zonnepark heeft een ruimtelijke impact, die wordt bepaald door de hoeveelheid grond die in gebruik wordt genomen en de zichtbaarheid van het zonnepark vanuit de omgeving. Deze impact is groter in open landschappen en landschappen met een bijzonder karakter. In de beleidsnotitie zijn op basis van een landschapsanalyse kansrijke locaties aangewezen en bepaalde gebieden uitgesloten. Op de volgende afbeelding is deze indeling weergegeven. Het projectgebied ligt in een zone met kansen voor grootschalige zonneparken.

Kansrijke locaties zonneparken Westerwolde

Hoofdstuk 4 Omgevingsaspecten

4.1 Ladder voor duurzame verstedelijking

Wettelijk kader

Bij gebiedsontwikkeling is 'een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten' van belang. Hierbij hanteert het Rijk de Ladder voor duurzame verstedelijking. Deze is opgenomen in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). De Ladder houdt in dat de toelichting bij een ruimtelijk plan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, voldoet aan de volgende voorwaarden:

1. er wordt beschreven dat de voorgenomen stedelijke ontwikkeling voorziet in een actuele regionale behoefte;
2. indien uit de beschrijving, bedoeld in onderdeel a, blijkt dat sprake is van een actuele regionale behoefte, wordt beschreven in hoeverre in die behoefte binnen het bestaand stedelijk gebied van de betreffende regio kan worden voorzien door benutting van beschikbare gronden door herstructurering, transformatie of anderszins, en;
3. indien uit de beschrijving, bedoeld in onderdeel b, blijkt dat de stedelijke ontwikkeling niet binnen het bestaand stedelijk gebied van de betreffende regio kan plaatsvinden, wordt beschreven in hoeverre wordt voorzien in die behoefte op locaties die, gebruikmakend van verschillende middelen van vervoer, passend ontsloten zijn of als zodanig worden ontwikkeld.

Afweging

Actuele regionale behoefte

In de Nota van Toelichting bij artikel 3.1.6 Bro is opgenomen dat dit lid overheden verplicht om nieuwe stedelijke ontwikkelingen af te stemmen op de geconstateerde actuele regionale behoefte. De wijze waarop in die behoefte wordt voorzien moet ook regionaal worden afgestemd. Op deze wijze wordt over- en ondercapaciteit zoveel mogelijk voorkomen. Ter ondersteuning bij het in de praktijk brengen van de Ladder is in oktober 2012 door het ministerie van I&M een handreiking beschikbaar gesteld. In de handreiking staat dat de regionale behoefte bestaat uit de ruimte vraag waarin elders in de regio nog niet in is voorzien. De vraag is gelijk aan de behoefte minus het aanbod.

Het doel van voorliggend project is een zonnepark aan te leggen van circa 120 hectare met circa 375.000 panelen.

Gesteld kan worden dat duurzame energie een thema is dat het regionale niveau overstijgt. Het Rijk legt echter in de doorwerking van haar plannen de verantwoordelijkheid bij provincies, gemeenten en markt.

De provincie Groningen heeft als ambitie om 300 MW aan zonneweides te realiseren. Hiervoor is bij benadering 300 ha nodig. Zoals aangegeven in paragraaf 3.3.2 heeft de gemeente Vlagtwedde de ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn. Het zonnepark betekent een aanzienlijke stap in het realiseren van die ambitie.

Hoewel er provinciebreed de nodige plannen voor zonnenvelden in de pijplijn zitten, zijn er in de nabijheid van het projectgebied nog geen met het initiatief vergelijkbare velden gerealiseerd. Van aanbod is in die zin nog geen sprake.

In het voorjaar van 2016 heeft Nuon onderzoeksbureau Necker van Naem onderzoek uit laten voeren onder een representatieve groep van ruim 2.000 mensen naar de duurzame opvattingen van de Nederlander op dat moment¹. Daaruit blijkt dat inwoners van Noord-Nederland verduurzaming zien als de beste manier om CO₂-uitstoot tegen te gaan. Gevraagd naar welke CO₂-arme energiebronnen de voorkeur hebben dan wordt zonneenergie door bijna de helft van de respondenten in Noord-Nederland genoemd, op ruime afstand gevolgd door andere bronnen als windenergie en stadswarmte.

Uit onderzoek van het Sociaal Planbureau Groningen (SPG)² in de provincie Groningen komt

naar voren dat voor het leefbaar houden van het gebied alternatieve energie en de verduurzaming van panden als één van de voornaamste aspecten wordt genoemd.

Het zonnenveld zorgt er voor dat lokaal opgewekte energie, indirect, bij inwoners, organisaties en bedrijven in het gebied terecht kan komen. Het initiatief vloeit op die wijze rechtstreeks voort uit een actuele regionale vraag. De behoefte om deze energie duurzaam op te wekken is minder evident, maar ligt wel voor de hand gezien de uitkomsten van het onderzoek van Nuon en doelstellingen die de provincie en gemeente hebben gesteld op dit gebied.

Bestaand stedelijk gebied

Bij de toetsing aan de tweede trede van de Ladder wordt voor bestaand stedelijk gebied de definitie uit het Bro aangehouden. Het begrip is daarin gedefinieerd als: bestaand stedelijk gebied: "bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur."

De gronden waar het zonnepark zijn geprojecteerd hebben op grond van het bestemmingsplan een agrarische bestemming en kunnen ook als zodanig worden gebruikt. De gronden in de omgeving zijn in hoofdzaak ook agrarisch in gebruik. Uit jurisprudentie volgt dat de ligging, het gebruik en de bestemming van het perceel, getoetst aan de definitie uit het Bro, maken dat het perceel in het kader van de Ladder niet kan worden beschouwd als bestaand stedelijk gebied.

Het stedelijk gebied in de omgeving bestaat uit kleinschalige dorpskernen. De mogelijkheden om binnen die dorpen in de behoefte aan grootschalige zonneparken te voorzien door benutting van beschikbare gronden door herstructurering, transformatie of anderszins, zijn niet aanwezig.

Een zonnepark van deze omvang levert schaalvoordelen waardoor kosten per MWp dalen. Dit geeft de mogelijkheid om met minder SDE+ subsidie het zonnepark te bouwen wat de haalbaarheid vergroot. Inzetten op grootschaligheid geeft meer ruimte om iets terug te doen voor de omgeving. Grootschaligheid biedt kansen op het gebied van innovatie (mogelijkheid om bijvoorbeeld duurzame energie op te slaan).

Voor het zonnepark op de beoogde locatie wordt een inpassingsplan opgesteld waarmee een verantwoorde landschappelijke inpassing wordt geborgd. Verder kan het perceel na beëindiging van het zonnepark weer in oorspronkelijke staat worden teruggebracht en agrarisch worden gebruikt. De aanleg van het zonnepark buiten bestaand stedelijk gebied is in dit geval dan ook te verantwoorden.

Ontsluiting

Het projectgebied grenst aan de Vloeiveldweg en kan via die weg op passende wijze worden ontsloten.

Conclusie

Uit het bovenstaande is gebleken dat de voorgestane ontwikkeling voldoet aan de drie voorwaarden (actuele regionale behoefte, bestaand stedelijk gebied en ontsluiting) die in het kader van toetsing aan de Ladder voor duurzame verstedelijking relevant zijn. Het initiatief is dan ook in overeenstemming is met de Ladder voor duurzame verstedelijking.

4.2 Archeologie en cultuurhistorie

Wettelijk kader

De Monumentenwet 1988 is per 1 juli 2016 vervallen. Een deel van de wet is op deze datum overgegaan naar de Erfgoedwet. Het deel dat betrekking heeft op de besluitvorming in de fysieke leefomgeving gaat over naar de Omgevingswet, wanneer deze naar verwachting in 2019 in werking treedt. Vooruitlopend op de datum van ingang van de Omgevingswet zijn deze artikelen te vinden in het Overgangsrecht in de Erfgoedwet, waar ze ongewijzigd van toepassing blijven zolang de Omgevingswet nog niet van kracht is.

De Erfgoedwet bundelt en wijzigt een aantal wetten op het terrein van cultureel erfgoed. De kern van deze wet is dat wanneer de bodem wordt verstoord, de archeologische resten intact moeten blijven (in situ). Wanneer dit niet mogelijk is, worden archeologische resten opgegraven en elders bewaard (ex situ). Daarnaast dient ieder ruimtelijk plan een analyse van de overige cultuurhistorische waarden van het plangebied te bevatten. Voor zover in een plangebied sprake is van erfgoed, dient op grond van voorgaande dan ook aangegeven te worden op welke wijze met deze cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten archeologie rekening wordt gehouden.

Afweging

Archeologie

In het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Vlagtwedde is voor het projectgebied geen archeologische (verwachtings)waarde in de vorm van een dubbelbestemming toegekend. Daarnaast zijn er met het project geen grootschalige bodemingrepen aan de orde; de zonnepanelen worden op stellages op de bodem gerealiseerd.

Cultuurhistorie

Op de oorsprong van het projectgebied is in paragraaf 2.1 reeds ingegaan. Het gebied heeft geen bijzondere cultuurhistorische waarden. Ten behoeve van het project is een inpassingsplan opgesteld (zie paragraaf 2.3) waarmee het zonnepark op landschappelijk wordt ingepast.

4.3 Bodem

Wettelijk kader

Voor de bodemkwaliteit geldt de Wet bodembescherming (Wbb) en het (bijbehorende) besluit bodemkwaliteit. Gestreefd wordt naar een duurzaam gebruik van de bodem. Bij een ruimtelijk plan dient de bodemkwaliteit van het betreffende gebied inzichtelijk worden gemaakt. Het uitgangspunt wat betreft de bodem in het plangebied is, dat de kwaliteit ervan zodanig moet zijn dat er geen risico's zijn voor de volksgezondheid bij het gebruik van het plangebied voor de voorgenomen functie.

Afweging

Het zonnepark wordt gevormd door bouwwerken, waar geen personen verblijven. Daarnaast zijn bij de aanleg geen grootschalige bodemingrepen aan de orde. Er wordt geen grond van het terrein afgevoerd en er wordt gewerkt met een gesloten grondbalans. Ter plaatse van het projectgebied is op grond van het Bodemloket (bodemloket.nl; Bijlage 2) geen sprake van historisch bekende activiteiten, onderzoeken en/of saneringen. Gelet op het huidige agrarische gebruik worden ook geen ernstige verontreinigingen verwacht. De kwaliteit van de bodem staat de uitvoerbaarheid van het project niet in de weg.

4.4 Ecologie

Wettelijk kader

Voor het projectgebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van natuurbescherming relevant: de Wet natuurbescherming (Wnb) en de provinciale Omgevingsvisie en -verordening.

De Wnb is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden. In de Wnb is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden, die een internationale bescherming genieten. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen Ecologische Hoofdstructuur) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor provincie Groningen uitgewerkt in de Omgevingsvisie en de bijbehorende Omgevingsverordening.

Afweging

Voor het projectgebied is een toetsing aan de Wet natuurbescherming uitgevoerd (zie Bijlage 3). Het veldbezoek dat ten behoeve van de toets is gedaan, was met name gericht op de percelen die grenzen aan het huidige projectgebied. Deze gebieden zijn echter zeer vergelijkbaar, waardoor de resultaten uit het veldbezoek ook voor voorliggend project gebruikt kunnen worden.

Tijdens het onderzoek zijn enkele beschermde soorten aangetroffen waarop de voorgenomen ingreep eventueel gevolgen zal hebben. Het projectgebied kan daarnaast van belang zijn voor enkele kleine grondzoogdieren zoals konijn, verschillende muizensoorten en voor enkele amfibieën. Dit betreft echter licht beschermde soorten waarvoor de provincie Groningen een algemene vrijstelling heeft gegeven bij, onder andere, ruimtelijke ontwikkelingen.

Voor de meeste soorten is het plangebied na de aanleg naar verwachting nog steeds geschikt. De grondgebonden soorten zullen blijven foerageren onder de panelen. Alleen voor vogels en voor de ree verdwijnt er mogelijk habitat, aangezien deze soorten de voorkeur hebben voor uitzicht. In de omgeving is echter voldoende alternatief habitat aanwezig.

Er bestaat geen noodzaak tot het aanvragen van ontheffingen in het kader van de Wet natuurbescherming. Wel blijft voor alle soorten de algemene zorgplicht gelden. Bij verstoring van dieren tijdens de werkzaamheden moeten deze daarom de gelegenheid krijgen te vluchten naar een nieuwe leefomgeving.

Voor de vogels die zijn aangetroffen geldt dat de nesten buiten het broedseizoen niet van belang zijn voor de instandhouding van de soort. Indien de werkzaamheden buiten de broedperiode worden uitgevoerd, met voorkeur in het winterhalfjaar, is het derhalve niet nodig ontheffing aan te vragen.

In de directe omgeving van het projectgebied bevinden zich geen Natura 2000-gebieden of gebieden die deel uitmaken van de NNN waarop de ingreep een negatief effect zou kunnen hebben.

4.5 Externe veiligheid

Wettelijk kader

Externe veiligheid betreft het risico dat aan bepaalde activiteiten verbonden is voor niet bij de activiteit betrokken personen. Het externe veiligheidsbeleid richt zich op het voorkomen en beheersen van risicovolle bedrijfsactiviteiten en van risicovol transport (onder andere van gevaarlijke stoffen). Het gaat daarbij om de bescherming van individuele burgers en groepen tegen ongevallen met gevaarlijke stoffen of omstandigheden. Risicobronnen kunnen onderscheiden worden in risicovolle inrichtingen (onder andere lpg-tankstations), vervoer van gevaarlijke stoffen (via wegen, spoorwegen, waterwegen) en leidingen (onder andere aardgas, vloeibare brandstof en elektriciteit).

Om voldoende ruimte te scheppen tussen risicobron en de personen of objecten die risico lopen (kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten), moeten vaak afstanden in acht worden genomen. Ook ontwikkelingsmogelijkheden die ingrijpen in de personendichtheid kunnen om onderzoek vragen.

Bij externe veiligheid wordt onderscheid gemaakt in het plaatsgebonden risico (PR) en het groepsrisico (GR). Het PR is de kans dat een persoon die (onafgebroken aanwezig en onbeschermd) op een bepaalde plaats overlijdt als gevolg van een calamiteit met een inrichting of een transportmodaliteit. Het GR bestaat uit de cumulatieve kans per jaar dat een groep van een bepaalde omvang overlijdt als gevolg van een calamiteit met een inrichting of een transportmodaliteit.

Afweging

Het zonnepark is geen kwetsbaar of beperkt kwetsbaar object in de zin van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi); er zijn geen personen aanwezig. Het zonnepark is geen inrichting als bedoeld in het Bevi.

Uit de risicokaart (riscokaart.nl) blijkt dat in of nabij het projectgebied geen risicovolle inrichtingen, transportassen (spoor, weg, water) of transportleidingen aanwezig zijn. Het projectgebied ligt ook niet in het invloedsgebied van inrichtingen, assen en leidingen. Bovendien neemt het aantal personen binnen het projectgebied niet toe, waardoor er geen effecten op de externe veiligheidssituatie zijn. Met betrekking tot externe veiligheid zijn dan ook geen belemmeringen aan de orde en kan aanvullend onderzoek achterwege blijven.

4.6 Geluid

Wettelijk kader

In het kader van de Wet geluidhinder (Wgh) bevinden zich langs alle wegen zones. In geval van het realiseren van geluidgevoelige bebouwing binnen deze zones dient een akoestisch onderzoek plaats te vinden.

Afweging

Een zonnepark is geen geluidgevoelig object. Akoestisch onderzoek is in dit kader dan ook niet noodzakelijk. Een zonnepark wordt aangemerkt als een inrichting in de zin van het Activiteitenbesluit. Er moet worden voldaan aan de geluidsvoorschriften uit het Activiteitenbesluit.

4.7 Luchtkwaliteit

Wettelijk kader

Op 15 november 2007 is het onderdeel luchtkwaliteit van de Wet milieubeheer in werking getreden. Kern van de wet is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Hierin staat wanneer en hoe overschrijdingen van de luchtkwaliteit moeten worden aangepakt. Het programma houdt rekening met nieuwe ontwikkelingen, zoals bouwprojecten of de aanleg van infrastructuur. Projecten die passen in dit programma, hoeven niet meer te worden getoetst aan de normen (grenswaarden) voor luchtkwaliteit.

Ook projecten die 'niet in betekende mate' (nibm) van invloed zijn op de luchtkwaliteit hoeven niet meer te worden getoetst aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit. De criteria om te kunnen beoordelen of voor een project sprake is van nibm, zijn vastgelegd in de AMvB-nibm.

In de AMvB-nibm is vastgelegd dat na vaststelling van het NSL of een regionaal programma een grens van 3% verslechtering van de luchtkwaliteit (een toename van maximaal 1,2 µg/m³ NO₂ of PM₁₀) als 'niet in betekende mate' wordt beschouwd.

Afweging

Op grond van de nibm-tool (versie juli 2016) is een project pas in betekende mate bij een toename van het aantal verkeersbewegingen met ruim 800 per dag (met 5% aandeel vrachtverkeer). Het project betreft de realisatie van een zonnepark. Tijdens de aanleg zal er tijdelijk sprake zijn van een relatief grote toename van het aantal verkeersbewegingen. Na de opening van het park dit aantal naar verwachting weer terug.

In beide perioden zal het aantal verkeersbewegingen zeer ruim onder het genoemde aantal van 800 per dag blijven. Het project leidt niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit met 3% en kan als 'niet in betekende mate' worden beschouwd. Nader onderzoek is niet noodzakelijk. Het aspect luchtkwaliteit vormt geen belemmering voor het project.

4.8 Milieuzonering

Wettelijk kader

Milieuaspecten worden geregeld via de daartoe geëigende wetgeving, maar daar waar het de ruimtelijke ordening raakt, dient met deze aspecten rekening te worden gehouden. Het gaat dan om de situering van milieugevoelige objecten ten opzichte van milieuhinderlijke elementen. De toelaatbaarheid van bedrijvigheid kan globaal worden beoordeeld met behulp van de methodiek van de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering'.

Afweging

In het projectgebied is sprake van een agrarische functie. Het project maakt geen nieuwe milieugevoelige functies mogelijk die een grotere bescherming dan ten opzichte van die functie noodzakelijk maken.

Zonneparken zijn niet opgenomen in de de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering'. Voor de enigszins vergelijkbare functie 'elektriciteitsdistributiebedrijven, met transformatorbedrijven' geldt voor bedrijven tot 200 MVA een grootste richtafstand van 100 meter, voor het aspect geluid. De afstand van de grens van het zonnepark tot de gevels van de dichtstbijzijnde woningen bedraagt ruim 100 meter. Het onderstation en de transformatoren van het zonnepark zijn op nog grotere afstand (minimaal 200 meter) van die gevels geprojecteerd. Het aspect milieuzonering vormt geen belemmering voor het project.

4.9 Verkeer

Wettelijk kader en afweging

Het zonnepark wordt ontsloten op de Vloeiveldweg. Na opening wordt het park incidenteel bezocht in het kader van beheer en onderhoud. Voor zover er al sprake is van een verkeersaantrekkende werking dan is deze beperkt.

Het uitgangspunt is dat een ontwikkeling voorziet in de eigen parkeerbehoefte. Op het park is voldoende parkeergelegenheid aanwezig voor het eerdergenoemde incidentele bezoek. Het project voorziet in de benodigde parkeerbehoefte.

4.10 Water

Wettelijk kader

In de toelichting op ruimtelijke plannen dient een verslag te worden opgenomen van de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het project voor de waterhuishoudkundige situatie. Het is de schriftelijke weerslag van de zogenaamde watertoets.

Watertoets

Het projectgebied valt in het werkgebied van het waterschap Hunze en Aa's. Het waterschap is op 1 februari 2017 geïnformeerd over het bestemmingsplan door gebruik te maken van de digitale watertoets (Bijlage 4). De beantwoording van de vragen heeft er toe geleid dat de normale procedure moet worden doorlopen. Het waterschap Hunze en Aa's heeft op basis van het project een maatwerk wateradvies in de vorm van een definitieve uitgangspuntennotitie (Bijlage 5) uitgewerkt. Met de door het waterschap gestelde uitgangspunten dient bij de uitwerking van het project rekening te worden gehouden. Tussen waterschap en initiatiefnemer vindt nog nader overleg plaats over de omgang met water en de uitwerking van de wateropgave.

De wijze waarop de aanvrager het waterschap informeert over ruimtelijke plannen en om advies vraagt, hangt sterk af van de aard van het plan. In de waterparagraaf dienen de keuzes in ruimtelijke plannen ten aanzien van de waterhuishoudkundige aspecten gemotiveerd worden beschreven. Het wateradvies van het waterschap moet daarin zijn meegenomen.

Bij het opstellen van de waterparagraaf zijn ruimtelijk relevante criteria te onderscheiden in criteria die betrekking hebben op de locatiekeuze en in criteria die betrekking hebben op de inrichting van een ruimtelijk plan. In de waterparagraaf van het bestemmingsplan dienen zowel de huidige- als toekomstige relevante thema's te worden beschreven. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de thema's die in de waterparagraaf kunnen worden meegenomen: veiligheid, wateroverlast, afvalwater & riolering, grondwater & ontwatering, peilen & drooglegging, waterkwaliteit & volksgezondheid, inrichting watersysteem, natuur & ecologie en bodemdaling.

Waterhuishoudkundige consequenties van een plan mogen niet op de omgeving afgewenteld worden. Het waterschap streeft er naar om de ingrepen binnen een peilgebied waterneutraal te houden. Wateraspecten die met een specifiek instrument geregeld kunnen worden, worden in de watertoets wel gesignaleerd maar niet geregeld. In het afgegeven advies wordt wel verwezen naar de regelstellende instrumenten zoals, de Keur van het waterschap, Activiteitenbesluit, Besluit lozen buiten inrichtingen, Besluit bodemkwaliteit, peilbesluit, gemeentelijke verordening, watervergunning.

Thema veiligheid

In het Beheerplan 2016-2021 van het waterschap Hunze en Aa's zijn beleidsdoelen geformuleerd op het gebied van veiligheid. Levensbedreigende situaties voor mensen mogen niet plaatsvinden; voor dieren proberen we die zoveel mogelijk te voorkomen. We zorgen ervoor dat de zeedijk en de boezem nu en in de toekomst voldoen aan de wettelijke veiligheidsnorm. Voor overstroming vanuit zee is de norm een gemiddelde overschrijdingsfrequentie van 1 keer per 4000 per jaar. Voor overstroming vanuit de boezem is de norm een gemiddelde overschrijdingsfrequentie van 1 keer per 100 per jaar.

(Boezem)kaden

Secundaire waterkeringen (boezemkaden, regionale kaden en overige kaden) vallen qua beheer en onderhoud onder de verantwoordelijkheid van het waterschap. Indien wegen en/of (fiets)paden op de kaden zijn gelegd ligt de onderhoudsverantwoordelijkheid van deze wegen en/of (fiets)paden bij de wegbeheerder. Omdat paden en wegen over kaden obstakels kunnen vormen wanneer kaden opgehoogd moeten worden, zal terughoudend omgegaan worden met

het verlenen van ontheffingen.

Voor veiligheid tegen het bezwijken van boezemkaden hebben Provinciale Staten in 2005 een veiligheidsnorm van 1 keer per 100 per jaar vastgesteld.

Aan weerszijden van de secundaire waterkering ligt een beschermingszone van 5 meter, die dient ter bescherming van deze kering. Binnen deze zone is voor het uitvoeren van werkzaamheden een watervergunning nodig. In de keur van het waterschap is aangegeven voor welke werkzaamheden een watervergunning noodzakelijk is. In de bijlagen van de keur zijn voor verschillende dwarsprofielen van kaden de beschermingszones ingetekend.

Thema wateroverlast

Het waterschap zorgt voor het functioneren van het watersysteem. Het watersysteem moet nu, maar ook op de lange termijn, goed functioneren. Het watersysteem moet zodanig zijn dat de inundatienormen niet worden overschreden bij toekomstige veranderingen zoals klimaatverandering, zeespiegelstijging, bodemdaling en toename van verhard oppervlak. Dit is gebaseerd op het principe van niet-afwentelen, zowel bestuurlijk, financieel en geografisch, in de tijd op elk schaalniveau. Er zijn landelijke werknormen (Nationaal Bestuursakkoord Water) opgesteld voor wateroverlast. Het gaat hierbij om wateroverlast, die ontstaat door inundatie vanuit oppervlaktewater als gevolg van lokale neerslag. De normen zijn uitgedrukt in de kans dat het peil van het oppervlaktewater het niveau van het maaiveld overschrijdt.

Grondgebruikstype	Maaiveldcriterium (%)	Inundatienorm (1/jaar)
grasland	5	1/10
akkerbouw	1	1/25
hoogwaardige land- en tuinbouw	1	1/50
glastuinbouwgebied	1	1/50
bebouwd gebied	0	1/100

Bovenstaande werknormen zijn gebaseerd op basis van de middenvariant van het klimaatscenario 2050 van het KNMI (klimaatscenario G).

In open water in stedelijk gebied kan water geborgen worden. De berging is afhankelijk van het oppervlak open water en de maximale toelaatbare peilstijging. In een situatie T is 10 (inclusief 13 procent klimaatverandering, T is herhalingsjaar in jaren) wordt een geoorloofde peilstijging van 0,40 meter gehanteerd en ingeval van een T is 100 (inclusief 13 procent klimaatverandering) is dat afhankelijk van de laagst gelegen gronden in het stedelijk gebied, 0 procent van het bebouwd gebied mag inunderen. Hierbij moet opgemerkt worden dat in stedelijk gebied ook groen en gras voorkomt waarop een lagere norm (nm. de norm van het grondgebruikstype grasland) van toepassing is dan het bebouwd gebied. Bepaalde gebieden kunnen zelfs aangewezen worden voor de tijdelijke berging van water.

Bij stedelijke uitbreidingen of herstructureringen mag een toename van het verhard oppervlak niet resulteren in een extra belasting van het watersysteem, er moet waterneutraal gebouwd worden. Dit houdt in dat de initiatiefnemer voldoende maatregelen neemt om de versnelde waterafvoer, te compenseren. De initiatiefnemers van de uitbreiding van het verhard oppervlak moeten ervoor zorgen dat ze voldoende compenserende maatregelen nemen.

Voor de berekening van de vereiste waterberging, om de toename van het verhard oppervlak te compenseren, wordt gebruik gemaakt van de regenduurlijnmethode. Met deze methode kan op basis van het oppervlak open water, de maximale peilstijging, de afvoernorm bij maatgevende afvoer, maatgevende buien en het maatgevende klimaatscenario op eenvoudige wijze inzichtelijk gemaakt worden hoeveel extra waterberging vereist is.

Voor stedelijke gebieden betekent dit concreet dat een regenbui van 89 mm in 24 uur

opgevangen moet kunnen worden zonder dat de inundatienorm en de toegestane gebiedsafvoer wordt overschreden.

Als vuistregel hanteert het waterschap dat per m² toename verhard oppervlak 80 liter extra waterberging gerealiseerd moet worden in het plangebied. In het definitieve wateradvies van het waterschap wordt een maatwerkberekening opgenomen voor de benodigde extra berging.

Thema afvalwater & riolering

De vergunningencheck van het Omgevingsloket geeft nadere informatie over de vergunningplicht of meldingsplicht op grond van de Waterwet.

Voor het toepassen van grond en baggerspecie in het oppervlaktewaterlichaam geldt een meldingsplicht op grond van het besluit Bodemkwaliteit. Meer informatie hierover kunt u vinden op de site van Meldpunt Bodemkwaliteit.

Informatie over het Activiteitenbesluit kunt u vinden op de Activiteitenbesluit internet module.

Samenwerking in de waterketen leidt tot een grotere doelmatigheid en verdergaande kwaliteitsverbetering van het oppervlaktewater. In een groot deel van het bestaand stedelijk gebied wordt het hemelwater en het afvalwater verzameld in een gemengd rioolstelsel. Via het gemengde stelsel wordt dit afvalwater getransporteerd naar de RWZI, waar het na zuivering geloosd wordt op het oppervlaktewater. Door het hemelwater gescheiden te houden van het afvalwater wordt het hemelwater niet vervuild en kan dit schone water behouden blijven voor het watersysteem. Ook is een vermindering van het volume afvalwater gunstig voor de capaciteit van de bestaande riolering, transportvoorzieningen en de RWZI. Het vrijkomende hemelwater na afkoppeling mag niet resulteren in een versnelde afvoer en het hemelwater mag in principe niet door diffuse bronnen zijn verontreinigd voordat het in het oppervlaktewatersysteem terechtkomt.

Verontreiniging voorkomen

De invloed van diffuse bronnen op hemelwater moet zoveel mogelijk worden beperkt door het hanteren van de beleidsuitgangspunten in het landelijk emissiebeleid. Dit gaat volgens de trits voorkomen, scheiden en zuiveren. Door het gebruik van preventieve/ brongerichte maatregelen komt hemelwater met zo weinig mogelijk vervuilende stoffen of uitlogende materialen in aanraking en blijft het zo schoon mogelijk. Het uitgangspunt bij de invulling van deze zorgplicht is het gebruik van de beste beschikbare technieken. Alternatieve maatregelen zijn ook acceptabel, mits deze maatregelen aantoonbaar hetzelfde effect opleveren. Op grond van de huidige wet- en regelgeving is het niet de bedoeling om de zorgplicht volledig af te kaderen. De lozer mag zelf invulling geven aan de zorgplicht.

Mogelijke preventieve/brongerichte maatregelen zijn:

- Bij nieuwbouw en renovatie zo weinig mogelijk uitlogende materialen zoals zink, koper en lood gebruiken. Alternatieven gebruiken heeft de voorkeur. De nationale pakketten duurzaam bouwen geven handvaten voor alternatieven;
- Hondenuitlaatplaatsen aanleggen of de verplichting in de APV (Algemene Plaatselijke Verordening) opnemen om hondenpoep op te ruimen;
- Afvalinzamelpunten plaatsen in woonbuurten, langs toegankelijke wegen voor burgers en op publieksintensieve locaties als pleinen en markten om zwerfvuil te voorkomen;
- Autowasplaatsen aanleggen of autowassen op straat verbieden in de APV (Algemene Plaatselijke Verordening) om menging van autowaswater met hemelwater te voorkomen;
- De openbare ruimte zodanig inrichten dat onkruidgroei zo weinig mogelijk kans krijgt. Hiermee kan het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen op verhardingen worden voorkomen of beperkt. Het rapport "Handboek Bestrijdingsmiddelen in stedelijk gebied" gaat hierop in. Als de middelen toch gebruikt worden, dan moet de gebruiker maatregelen treffen om contact met hemelwater zoveel mogelijk te voorkomen. Deze maatregelen zijn opgenomen in de methode voor Duurzaam Onkruidbeheer (DOB-methode);
- Goten langs wegen vegen om onkruidgroei te voorkomen;
- Op opslagplaatsen, tankputten en andere terreinen van bedrijven zo weinig mogelijk

knoeien met stoffen;

- Bij op- en overslag bulkpartijen bevochtigen om verwaaiing te voorkomen of beperken;
- Luchtemissies van bedrijven verminderen of voorkomen om atmosferische depositie te beperken of te voorkomen;
- Gladheidsbestrijding effectief toepassen of beperken zolang de veiligheid dit toelaat. Gebruik middelen, die zo milieuvriendelijk mogelijk zijn;
- Ten aanzien van het gebruik van verboden middelen op verharding kunt u het middelenverbod raadplegen.

Lozing van hemelwater op het oppervlaktewaterlichaam mag niet leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van dat oppervlaktewaterlichaam. Daarnaast moet de lozing van hemelwater passen binnen de te bereiken waterkwaliteitsdoelstellingen voor het oppervlaktewaterlichaam of de functies van het gebied. Lozen op een oppervlaktewaterlichaam zonder een van de hierna aangegeven specifieke functies heeft de voorkeur boven lozen op een kwetsbaar oppervlaktewaterlichaam.

Kwetsbaar water

Op een aantal kwetsbare oppervlaktewaterlichamen staat waterschap Hunze en Aa's geen afvalwaterlozingen toe:

- Oppervlaktewaterlichamen met de functie zwemwater;
- Oppervlaktewaterlichamen met de functie drinkwater;
- Oppervlaktewaterlichamen met de functie natuur(waarde);
- Oppervlaktewaterlichamen met de functie viswater;
- Oppervlaktewaterlichamen in een ecologisch gevoelig gebied;
- Kleine oppervlaktewaterlichamen met een geringe doorstroming.

Landelijk beleid Voor de beoordeling van hemelwater, dat in contact is geweest met verontreinigde oppervlakken/activiteiten of schadelijke/verontreinigende stoffen, geeft de huidige Europese en landelijke wet- en regelgeving, het emissiebeleid en het vergunningen- en handhavingbeleid van waterschap Hunze en Aa's het kader aan.

Hemelwater lozen op het vuilwaterriool is de minst gewenste en minst duurzame manier om het hemelwater af te voeren. Hemelwater mag alleen op het vuilwaterriool worden geloosd als de lozer het hemelwater niet kan hergebruiken of kan afvoeren via de bodem, het openbaar regenwaterstelsel, een oppervlaktewaterlichaam zonder een specifieke functie of een kwetsbaar oppervlaktewaterlichaam. Lozingen op de riolering vallen onder de bevoegdheid van de gemeente. Het besluit lozen buiteninrichtingen geeft aan in artikel 3.4 dat het vervuilde regenwater (first flush) van o.a. tunnels naar het vuilwaterriool afgevoerd moet worden.

Alle agrarische bedrijven vallen onder het Activiteitenbesluit. Voor akkerbouwbedrijven gelden aanvullende voorschriften voor de toepassing van bestrijdingsmiddelen en kunstmest. In het Activiteitenbesluit is een lozingsverbod opgenomen van verontreinigd hemelwater dat rechtstreeks afstroomt van het verharde erf naar het oppervlaktewater (=erfafspoelwater). Bij de inrichting van het plan moet rekeningen worden gehouden met de voorschriften uit het Activiteitenbesluit. Voor het Activiteitenbesluit geldt een meldingsplicht bij het waterschap.

Thema grondwater & ontwatering

Taken en verantwoordelijkheid

Ten aanzien van grondwater zijn de taken en verantwoordelijkheden verdeeld tussen burger, gemeente en waterschap. Perceeleigenaren zijn zelf verantwoordelijk voor het treffen van maatregelen tegen grondwateroverlast op hun eigen perceel, voor zover deze problemen niet aantoonbaar worden veroorzaakt door onrechtmatig handelen of nalaten van de buur (overheid of particulier). Gemeente hebben een zorgplicht in het openbaar gebied en moeten maatregelen treffen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Dit voor zover gemeentelijke maatregelen doelmatig zijn en het niet de verantwoordelijkheid van de provincie of het waterschap is om maatregelen te nemen. Maatregelen die een gemeente kan nemen

zijn het aanleggen van drainage , ontwateringssloten of hemelwaterriolering (grondwater mag niet geloosd worden op vuilwaterriolering). Het waterschap is beheerder van het freatisch (ondiep) grondwater. Het beheer bestaat vooral uit toetsing, advies en vergunningverlening voor kleine onttrekkingen.

Grondwater ordenend

Het functioneren van het grondwatersysteem moet als ordenend element meegenomen worden in de locatiekeuze en de inrichting van plannen. Bij de aanleg van nieuwe gebieden is het uitgangspunt dat wijzigingen in de grondwaterstanden niet mogen resulteren in nadelige gevolgen voor andere gebieden. Dat kan tot gevolg hebben dat het oppervlaktewaterpeil niet gewijzigd kan worden of dat er daarvoor of daardoor aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn om grondwateroverlast in het plangebied te voorkomen.

Wateroverlast

Een te hoge grondwaterstand kan grondwateroverlast veroorzaken, bijvoorbeeld in de vorm van water in de kruipruimte. Te lage grondwaterstanden daarentegen resulteren in verdroging. Het verlagen van grondwaterstanden in bestaande bebouwde gebieden kan problemen geven wanneer er sprake is van houten funderingen en funderingen op klei op veen. Zijn die aanwezig dan mogen de gemiddeld laagste grondwaterstanden (GLG) niet verder worden overschreden (niet nog lager worden). Ook de aanwezigheid van oude bomen verdient aandacht. Volwassen bomen kunnen afsterven als de ontwateringsdiepte snel en drastisch wordt veranderd en verder verlaagd wordt dan 1 m minus maaiveld. Oude bomen kunnen hun wortelstelsel niet meer aanpassen aan grote veranderingen in het grondwater. Tevens kunnen natuurgebieden in en rond het plangebied negatief beïnvloed worden wanneer het hydrologisch systeem veranderd. Het is dan ook belangrijk bij elk inrichtingsplan samen met het waterschap vanuit het bestaande watersysteem vast te stellen wat de huidige en gewenste grondwaterstanden zijn en of er sprake is van een nadelige beïnvloeding van de omgeving.

Normen

Bij een gewenste grondwatersituatie is er geen sprake van overlast en zijn de volgende ontwateringseisen richtinggevend. Voor verschillende typen grondgebruik gelden bij een halve maatgevende afvoer (een afvoer die 10 a 15 keer per jaar wordt overschreden) de volgende ontwateringsadviezen.

Advies ontwateringsdiepte grondgebruik:

- Woningen met kruipruimte: 0,7 m onder onderkant vloer;
- woning zonder kruipruimte: 0,3 m onder onderkant vloer;
- drijvende woningen: geen ontwateringseis;
- woningen op (houten) palen: Er mag geen verdroging optreden, grondwaterstand mag niet verlagen en de paalkoppen moeten onder de gemiddeld laagste grondwaterstanden blijven;
- gangbare wegen (met grof zand cunet) primair: 1,0 m onder as van de weg;
- gangbare wegen (met grof zand cunet) secundair: 0,7 m onder as van de weg;
- gangbare wegen (met grof zand cunet) weg op polystyreen-hardschuim: circa 0,3 m onder as van de weg;
- gangbare tuin/plantsoen: 0,5 m onder maaiveld;
- industrieterreinen: 0,7 m onder maaiveld.

Om de geadviseerde ontwateringsdiepte te realiseren moet het oppervlaktewaterpeil en het technisch ontwerp hier op afgestemd worden. Technische aspecten die van invloed zijn op de grondwaterstand zijn bodemtype, waterpeil, afstanden van waterlopen en drains en draindiepten. Als de gewenste grondwaterstanden niet te realiseren zijn met sturing in peilen, waterlopen en drainage of omdat aanpassing van de grondwaterstanden niet gewenst is door de negatieve beïnvloeding van de omgeving, bieden maatregelen als ophoging van het maaiveld, kruipruimteloos bouwen of een aangepaste inrichtingsvorm of een aangepaste

functie wellicht een oplossing. Door creatief te zoeken naar van nature geschikte locaties of aangepaste inrichtingsvormen (partieel ophogen van wegen en woningen, of minder gangbare vormen van woningen, wegen en tuinen) moet gestreefd worden naar een inrichting tegen de laagste maatschappelijke kosten.

Gemiddeld Hoogste Grondwaterstanden

Om grondwateroverlast bij bebouwing te voorkomen is een minimale ontwatering van 0,7 meter minus het maaiveld nodig. In het plangebied Ruimtelijke onderbouwing Zonnepark Vloeienveldweg Vlagtwedde is de Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand (plaatselijk) hoger dan op basis van deze ontwateringsnorm gewenst is. Bebouwing op deze plekken is zonder aanvullende maatregelen niet gewenst en zal resulteren in grondwateroverlast. Nader onderzoek naar de drooglegging en ontwatering is gewenst. De inrichting van dit gebied en de benodigde aanvullende maatregelen moeten afgestemd worden op dit nadere onderzoek.

Infiltratie In het plangebied wordt de grondwaterstand lokaal beïnvloed door een neerwaartse grondwaterstroming (> 0.75 mm). Deze gebieden zijn meestal voldoende diep ontwaterd en bieden mogelijkheden om hemelwater in de bodem te infiltreren, mits er geen sprake is van ondiepe slecht doorlatende lagen.

Thema oppervlaktewaterpeilen & drooglegging

Het uitgangspunt voor het operationele peilbeheer is het streven naar de gewenste grondwaterstand voor de verschillende functies en belangen. Het waterschap stelt voor het gehele beheersgebied peilbesluiten op waarin de te hanteren oppervlaktewater peilen worden vastgelegd. Een wijziging van een functie kan een reden zijn het peil te wijzigen, uitgangspunt hierbij is dat de peilwijziging niet mag resulteren in nadelige gevolgen voor andere gebieden als gevolg van de door de peilwijziging opgetreden wijziging in de grondwaterstand. Het wijzigen van een peil moet vastgelegd worden in een peilbesluit.

Het gewenste peil kan bepaald worden op basis van de drooglegging en of op basis van het gewenste grondwaterregime (GGOR). Drooglegging is de maat waarop het maaiveld, het straatniveau of het bouwpeil boven het vastgestelde oppervlaktewaterpeil of het streefpeil ligt. Voor bebouwd gebied hanteert het waterschap voor het straatpeil een droogleggingsnorm van 1 meter en voor het bouwpeil (= vloerpeil van de begane grond) een norm van 1,30 meter. Deze droogleggingsnormen gelden bij het zomerstreefpeil.

Om water te kunnen bergen in extremere situaties is een stijging van het waterpeil toelaatbaar. Conform de landelijke werknormen mag in een situatie die 1/100 per jaar (inclusief 13% klimaatverandering) voorkomt in bebouwd gebied 0% inunderen, de toelaatbare peilstijging is in dergelijke situaties afhankelijk van de maaiveldhoogte. Hierbij dient opgemerkt te worden dat in stedelijk gebied ook groen en gras voorkomt waarop een lagere inundatienorm van toepassing is dan het bebouwd gebied.

Thema inrichting watersysteem

Het eigendom, beheer en onderhoud van alle oppervlaktewater en de bijbehorende infrastructuur ligt bij waterschap, gemeente of derden. Het waterschap Hunze en Aa's streeft ernaar om het hoofdsysteem welke een belangrijke functie vervult in de aan- en afvoer van water in eigendom, beheer en onderhoud te hebben.

Naast het stelsel van hoofdwatgangen zijn er ook sloten aangewezen als schouwslot. Schouwsloten vervullen een belangrijke functie in de detailwaterbeheersing en zijn meestal in eigendom bij gemeente en/of derden. Schouwsloten vallen onder de schouwverordening van het waterschap en moeten jaarlijks in november worden geschoond.

Met het dempen van sloten/watgangen neemt de potentiële bergingsruimte van oppervlaktewater af. Het dempen van sloten veroorzaakt hogere grondwaterstanden. In dit kader is een beleidsregel vastgesteld die het dempen van hoofdwatgangen, schouwsloten en overige sloten verbiedt. Het is onder andere verboden het profiel van hoofdwatgangen en schouwsloten te veranderen.

Het dempen van sloten is alleen mogelijk onder de voorwaarden die zijn opgenomen in de beleidsregel Dempingen. De vergunningencheck van het Omgevingsloket geeft u nadere informatie over de vergunningenplicht of meldingsplicht op grond van de Waterwet.

Het aanwezige patroon van watergangen wordt volledig vervangen door een minder intensief patroon. De dempingen zullen gecompenseerd moeten worden binnen het plangebied en aangetoond moeten worden. De nieuwe watergangen zullen aansluiting krijgen op de bestaande hoofdwatgangen.

Het waterschap is verantwoordelijk voor het hebben en houden van een goed functionerend watersysteem. Het wijzigen van het watersysteem zal in overleg met het waterschap moeten plaatsvinden. In overleg met de beleidsmedewerker planvorming zal overlegd moeten worden op welke wijze het watersysteem gewijzigd zou kunnen worden. Voor de betreffende wijzigingen is een watervergunning nodig op grond van de keur.

Schouwsloot

Binnen het plangebied zijn schouwsloten gelegen. Schouwsloten zijn sloten die niet in eigendom zijn van het waterschap maar wel een belangrijke functie vervullen voor de ontwatering. Om deze ontwateringsfunctie goed te laten vervullen is het van belang dat een schouwsloot schoon is. De eigenaren van de schouwsloot zijn verplicht de schouwsloot jaarlijks schoon te maken, het waterschap ziet hier op toe. Schouwsloten mogen niet zonder toestemming van het waterschap gedempt worden, ook het profiel van een schouwsloot mag niet zonder toestemming gewijzigd worden. In de beleidsregel dempingen is aangegeven onder welke voorwaarden demping mogelijk is.

Thema inrichting natuur en ecologie

Bij de inrichting van het watersysteem dient er aandacht te zijn voor waterkwaliteit en ecologie. Van groot belang is het voorkomen van stilstaand water. In wateren met onvoldoende doorstroom mogelijkheden kunnen waterkwaliteitsproblemen ontstaan als vissterfte, blauwalg en de opeenhoping van drijfui. Bij het ontwerp dient rekening gehouden te worden met doorspoelmogelijkheden en moeten stilstaand water in watergangen voorkomen worden.

Tevens is een goede waterkwaliteit sterk afhankelijk van de mogelijkheid of water- en oeverplanten zich in voldoende mate kunnen vestigen en ontwikkelen. Ruimte voor natuurvriendelijke oevers met geleidelijke overgangen van nat naar droog is van groot belang voor het ecologisch functioneren van het watersysteem en het bieden van voldoende migratiemogelijkheden en leef- en foerageergebied voor planten en dieren.

Naast de inrichting is ook het beheer en onderhoud van invloed op het te behalen resultaat voor de natuur. Tijdens de voorbereiding van plannen moet ook nagedacht moeten worden over het uit te voeren toekomstig onderhoud en de daarbij behorende voorzieningen.

Afweging

Hemelwater kan via de zonnepanelen afstromen op het agrarisch gebied en daar infiltreren of afstromen naar watergangen. Er worden geen materialen gebruikt die het afstromend hemelwater kunnen verontreinigen. Met het project is sprake van een toename van verhard oppervlak en het dempen van watergangen. Initiatiefnemer is in overleg met het waterschap over compenserende maatregelen hiervoor en de toekomstige inrichting van het watersysteem.

4.11 M.e.r.-(beoordelings)plicht

Wettelijk kader

Op 1 april 2011 is het Besluit milieueffectrapportage gewijzigd door het 'Besluit reparatie en modernisering milieueffectrapportage' en is bepaald dat de grenswaarden voor een m.e.r.-beoordelingsplicht indicatief zijn. Het bevoegd gezag moet bij de betreffende activiteiten die niet aan de bijbehorende drempelwaarden voldoen, nagaan of sprake kan zijn van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu, gelet op de omstandigheden als bedoeld in bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling (85/337/EEG). In het kader hiervan is een vormvrije m.e.r.-beoordeling uitgevoerd.

In het kader van de wijziging van het Besluit m.e.r. is een handreiking opgesteld over de vraag hoe moet worden vastgesteld of een activiteit met een omvang onder de drempelwaarde toch belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kan hebben. In de handreiking is opgenomen dat voor elk besluit of plan dat betrekking heeft op activiteit(en) die voorkomen op de D-lijst en die een omvang hebben die beneden de drempelwaarden ligt, een toets moet worden uitgevoerd of belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen worden uitgesloten. Voor deze toets wordt de term vormvrije m.e.r.-beoordeling gebruikt. Uit deze toets kunnen twee conclusies volgen: belangrijke nadelige milieueffecten zijn uitgesloten of belangrijke nadelige milieueffecten zijn niet uitgesloten. In het eerste geval is de activiteit niet m.e.r.-(beoordelings)plichtig, in het andere geval dient een m.e.r.-beoordeling te worden uitgevoerd en de bijbehorende procedure te worden gevolgd. De toetsing in het kader van de vormvrije m.e.r.-beoordeling dient te geschieden aan de hand van de selectiecriteria in bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling.

Afweging

Het project maakt een functiewijziging naar een zonnepark mogelijk. Voor landinrichtingsprojecten (D9) geldt een grenswaarde van 125 hectare. Het project blijft met een omvang van circa 120 hectare, waarvan 20 hectare bessensteelt, onder de drempelwaarde, zoals die is opgenomen op de D-lijst van het Besluit m.e.r.

Ten behoeve van het project is een vormvrije m.e.r. beoordeling uitgevoerd (zie Bijlage 6). De conclusie daarvan is dat de effecten van de realisatie van het zonnepark in het betreffende gebied niet van dien aard zijn dat er sprake is van belangrijke nadelige gevolgen. De aard van de voorgenomen activiteit is niet van die omvang dat er onevenredig nadelige effecten op de omgeving plaatsvinden. Daarnaast vindt de ingreep niet plaats in een gevoelig gebied. Uit de beoordeling blijkt dat geen negatieve effecten op de omgeving zijn te verwachten.

De aanleg van het zonnepark is niet onomkeerbaar en van een relatief geringe omvang. Daarbij is de aanleg qua situering en potentiële negatieve effecten op de omgeving niet van dien aard dat het zonnepark nader beoordeeld moet worden in een afzonderlijke m.e.r.(beoordelings)procedure.

Hoofdstuk 5 Uitvoerbaarheid

5.1 Economische uitvoerbaarheid

Wanneer er sprake is van een bouwplan als bepaald in artikel 6.12 Wro en 6.2.1 Bro moet hiervoor in beginsel een exploitatieplan worden vastgesteld. Hiervan kan worden afgezien als het kostenverhaal anderszins verzekerd is. De realisatie van een zonnepark is geen bouwplan als bepaald in de genoemde artikelen. Daarnaast wordt er een overeenkomst gesloten tussen gemeente en ontwikkelende partij, waarin het kostenverhaal, waaronder planschade, is geregeld. De vaststelling van een exploitatieplan is bij dit bestemmingsplan niet nodig.

Voor de totstandkoming van het zonnepark wordt een subsidie op grond van de Subsidieregeling Duurzame Energie (SDE+) aangevraagd. Deze subsidie is in de exploitatie noodzakelijk voor de bedrijfseconomische haalbaarheid.

5.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

De ruimtelijke onderbouwing wordt samen met de ontwerpbeschikking ter inzage gelegd. De resultaten worden te zijner tijd in dit hoofdstuk vermeld.

Bijlagen onderbouwing

Bijlage 1 Inpassingsplan

VLAGTWEDDE
INPASSINGSPLAN
ZONNEAKKER

Inleiding

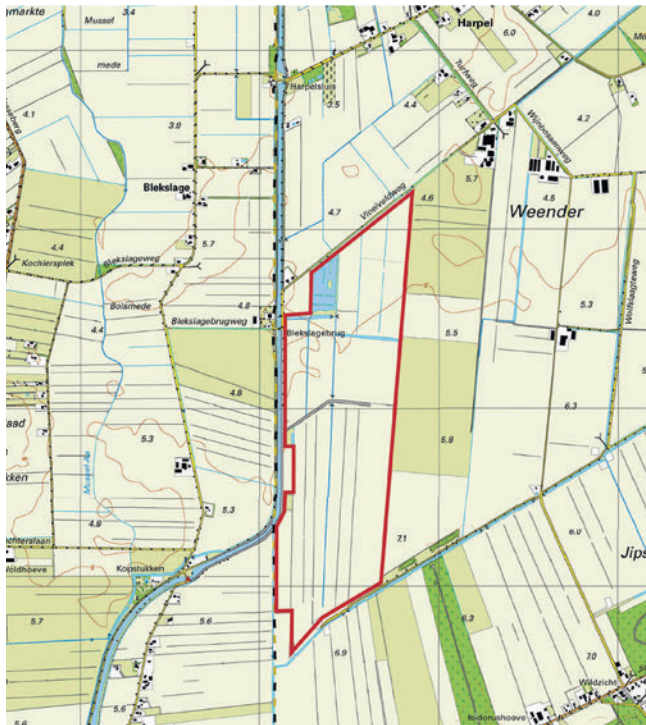
Dit is een studie naar de landschappelijke inpassing van een groot zonnepark van ongeveer 100ha nabij Vlagtwedde. Gezien de grootte is het belangrijk dat er een goede landschappelijke inpassing komt.

In een eerdere fase zijn er verschillende modellen onderzocht om de zonneakker in te passen in de kavelstructuur van het Weenderveld. Vervolgens is er door PowerField onderhandeld over grondeigendommen. Inmiddels zijn de posities ingenomen.

Er is hierna een eerste schetsontwerp gemaakt. Dit voorstel is onderworpen aan de maatwerkmethode in een overleg met de gemeente Vlagtwedde en het provinciaal bouwheerschap. In het voorliggende schetsontwerp zijn de bevindingen van het overleg verwerkt.

Het begint met een landschappelijke analyse. Vanuit deze analyse komt een model voort voor een goede landschappelijke inrichting. Deze wordt toegelicht middels een plankaart tekst en doorsneden.

1. Analyse Plangebied

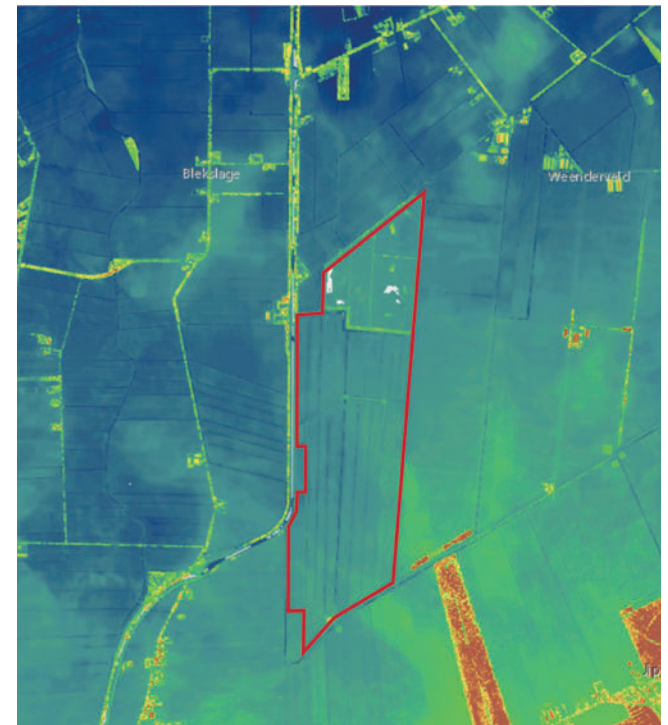
Topografie

Het plangebied is gelegen in het zuidwesten van de gemeente Vlagtwedde. Langs de noordkant van het terrein loopt de Vloeiweg. Dit is een verharde openbare weg zonder bomen. De oostkant is een rechte lijn die komt uit het verkavelingspatroon. De zuidelijke rand wordt gevormd door het Weenderkanaal. Dit is veel meer een smalle weg met hiernaast een brede sloot dan een werkelijk kanaal. De westkant van het terrein ligt grotendeels langs het Mussel A Kanaal. Dit is een 15m breed kanaal met langs beide zijden dijken die ongeveer een meter boven het omringende landschap uitsteken. Op de westelijke dijk staan grote oude bomen. Op de oostelijke dijk bevindt zich langs het plangebied een rand met opgaand groen. Op deze dijk ligt ook een voornamelijk onverharde weg. Slechts tussen de Vloeiweg en de Blekslagbrug is deze weg verhard. Deze gaat dan over de brug en vindt uiteindelijk aansluiting op de N975.

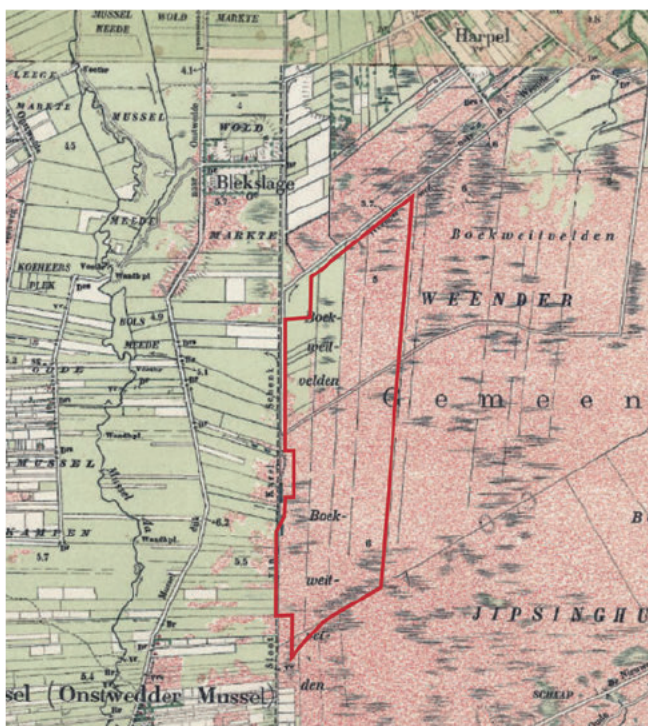
Openbare wegen

De zichtbaarheid van de zonneakker wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ligging van de openbare wegen. De belangrijkste weg in dit geval is de Vloeiweg. Deze verharde weg vormt een schakel in de ontsluiting van het agrarische gebied en loopt pal langs de noordrand van het terrein. De onverharde weg over de oostelijke dijk langs het kanaal loopt ook direct langs het terrein. De weg aan de zuidkant van het terrein langs het Weenderkanaal is vooral een toegangsweg is naar de kavels en geen doorgaande weg.

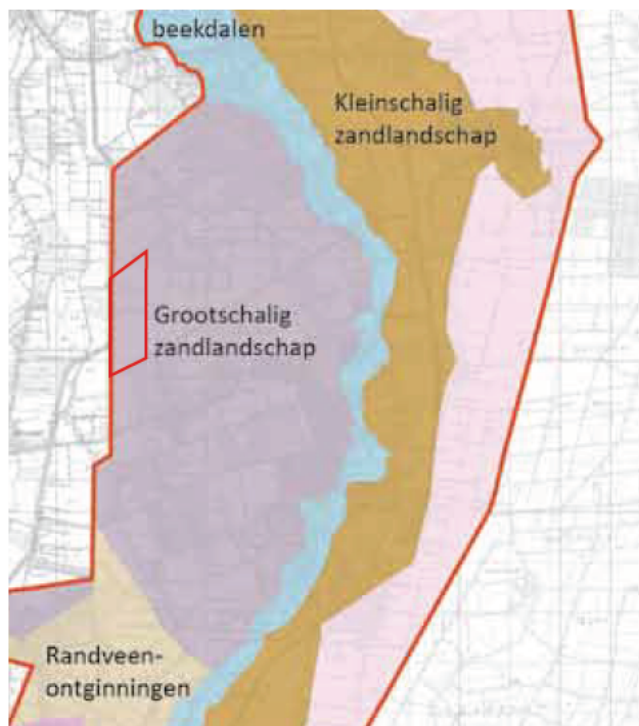
AHN

Het gebied zelf heeft geen grote hoogteverschillen. Op de kaart is duidelijk het kanaal met de bomen erlangs te zien. De rechterbovenhoek van het plangebied waar waterplassen in lijken te liggen is inmiddels geëgaliseerd voor de landbouw.

Historische kaart 1905

Tot in het begin van de afgelopen eeuw was het het plangebied nog voornamelijk woeste grond. De Vloeienveldweg bestond al. Het Mussel A Kanaal is in 1916 gereed gekomen en staat dus nog niet op deze historische kaart. Op de kaart is ook duidelijk de kleinschalige verkeveling van het nabijgelegen beekdaal te zien en hoe het landschap van het plangebied al lange tijd een grootschalige openheid kent.

Landchapstype

Het terrein is gelegen in een grootschalig zandlandschap. Het landschap hier kenmerkt zich door grote kavels en een grote openheid.

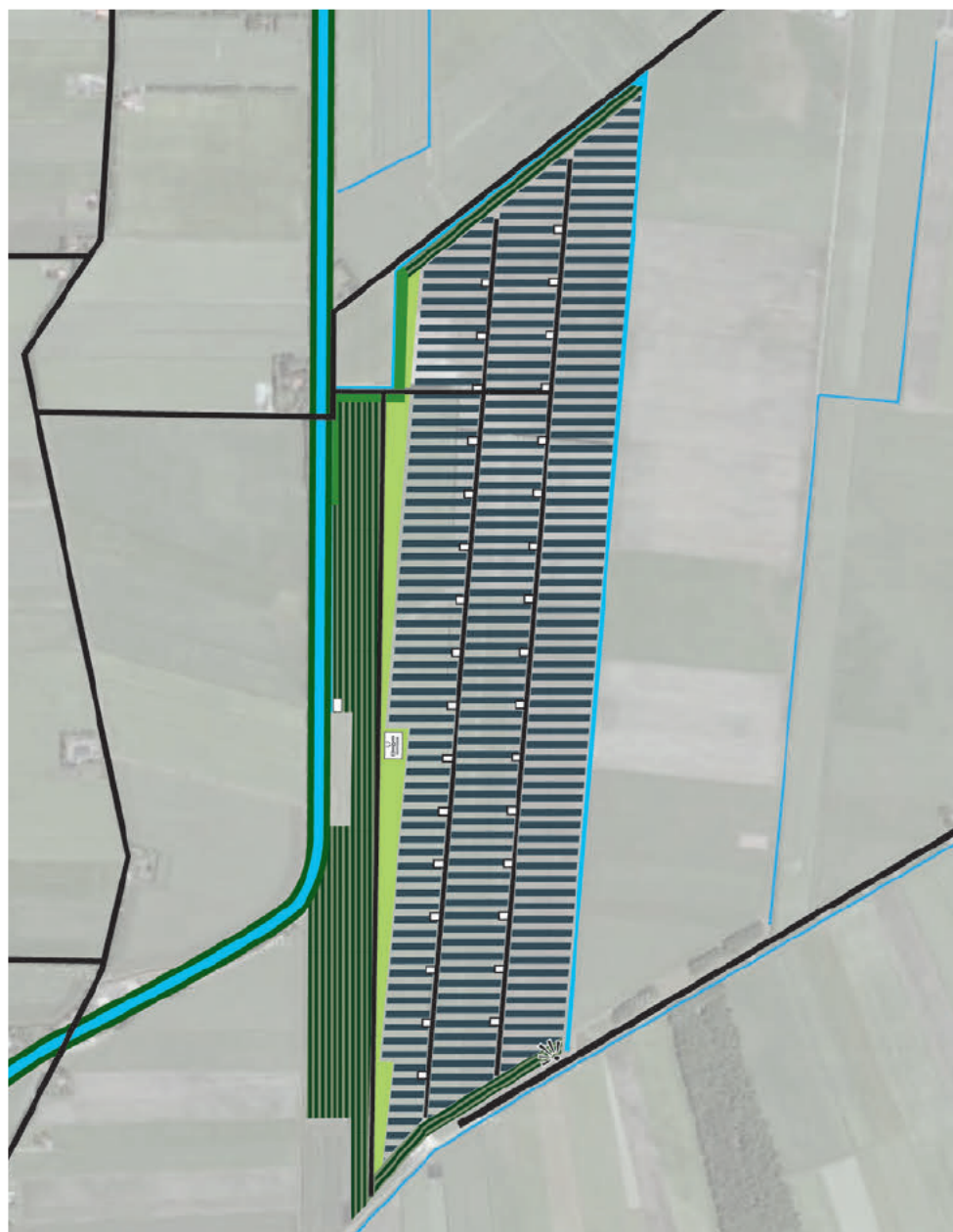

Conclusie analyse

Het gebied kenmerkt zich al voor een lange tijd door een grootschalige openheid. Duidelijk is dat het aanleggen van houtsingels in dit gebied niet zou passen. Om delen van het zonnepark aan het zicht te onttrekken moet gezocht worden naar oplossingen met grondlichamen of beplanting die een hoogte bereikt vergelijkbaar met de hoogte van de zonnepanelen.

De vloeierveldweg en het onverharde pad langs het Mussel A Kanaal zijn doorgaande wegen die direct langs het terrein lopen. Hier zijn zorgvuldig vormgegeven randen gewenst. De weg die langs het Weenderkanaal loopt is geen doorgaande weg en dus is de afwerking van de randen hier minder belangrijk.

Plankaart

- zonneakker
- onderstation
- omvormer
- groenstrook met inheemse beplanting
- blauwe bessenteelt
- schuur bessenteelt
- wildebloemen mengsel
- onderhoudsweg
- watergang
- uitzichtpunt

2. Landschappelijke inpassing

Inpassing

De inpassing is een reactie op de structuur van het landschap. Omdat het hier om een grootschalig zandlandschap gaat wordt het zonneveld als een groot geheel ingevoegd waarbij alle panelen dezelfde oriëntatie hebben. Dit doet recht aan de schaal van het landschap.

Langs de openbare wegen, in dit geval de Vloeveldweg en het Mussel A Kanaal komen zorgvuldig vormgegeven randen die de zonneakker aan het zicht onttrekken. Langs het kanaal is dit een 115m brede strook met blauwe bessenteelt en langs de weg een 40m brede strook met blauwe bessenteelt. In de buurt van de aangelegen woonhuizen komt voor de blauwe bessen nog een strook met inheemse beplanting waarvan de samenstelling van soorten met de bewoners kan worden overlegd.

Omdat het plangebied niet rechthoekig van vorm is valt er niet te ontkomen aan een zonneakker met een rafelende randen. Als de onregelmatige randen uit het zicht van de openbaarheid liggen is dit geen probleem. Dit is het geval achter de blauwe bessenteelt of in het midden van de zonneakker. De zuidrand ligt aan een doodlopende weg waarvan de functie vooral de onstluiting van de aanliggende kavels is. Dit is geen doorgaande weg. Hier is een rand met blauwe bessenteelt voorzien om reflectie van de panelen naar het zuiden tegen te gaan. De oostrand is volledig open naar het omliggende landschap. Hier dienen de panelen strak langs de rand te liggen.

De panelen vormen langs de oostkant van het terrein een strakke rand. Hierdoor komt de rafelrand aan de andere kant te liggen. Hier ligt de rafelrand achter de blauwe bessenteelt en dus uit het zicht. Tussen zonnakker en bessenteelt komt dan een groene zone waarin de onregelmatige westrand van de zonneakker wordt opgevangen. In de groene zone kunnen ook de bouwwerken worden ingepast die benodigd zijn voor de zonneakker zoals een onderstation.

Langs de oostrand van het terrein wordt een sloot gegraven.

Lange lijnen in het landschap worden opgepakt in de vormgeving van de randen. De blauwe bessenteelt wordt zo georganiseerd dat de rijen planten parallel liggen aan het Mussel A kanaal, de Vloeveldweg of het Weenderkanaal.

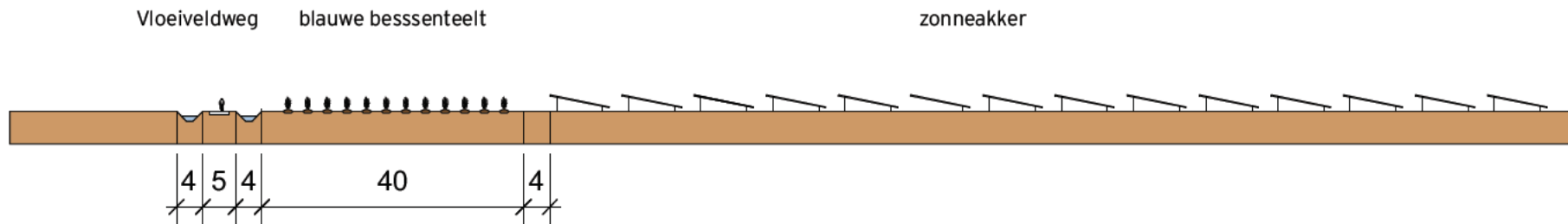
Bijen

Omdat er voor de blauwe bessenteelt bijen nodig zijn worden de groenvlakken ingezaaid met een bloemenmengsel. Hier worden ook bijenkasten geplaatst. Dit creëert een geschikte leefomgeving voor de bij. Omdat de leefomgeving van de bij bedreigt is voegt dit ook natuurwaarde toe aan het terrein. Tevens betekent het dat er naast de bessen en energie ook honing op het terrein kan worden geproduceerd.

Uitzichtpunt

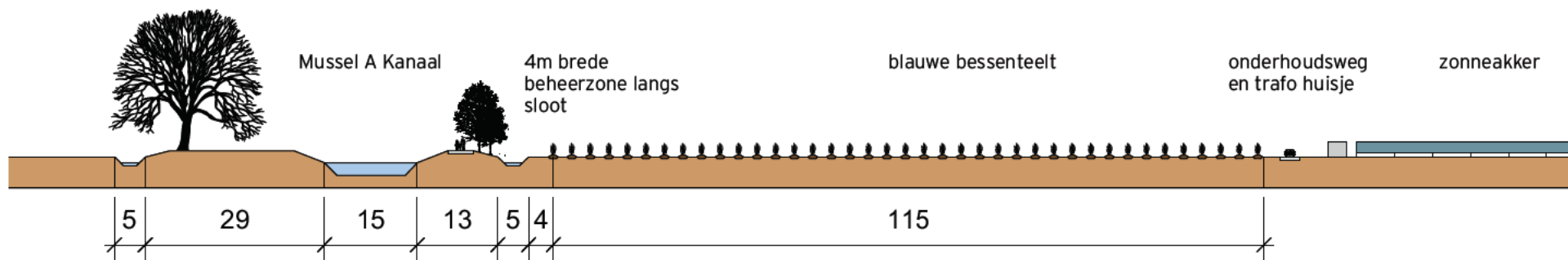
Aan de zuidrand van het park komt een uitzichtpunt. Vanaf hier kan men over de blauwe bessenstruiken en over het hele zonneveld uitkijken.

Randen

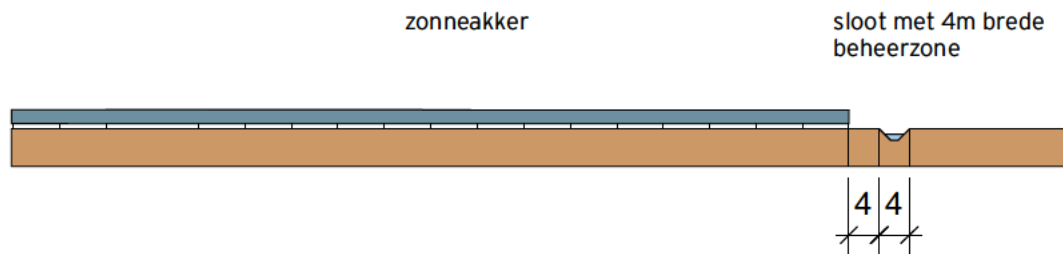
Noordrand

Het terrein grenst direct aan de Vloeveldweg. Dit is een openbare weg. Omdat de panelen op het zuiden zijn gericht kijkt men vanaf deze weg tegen de onderkanten van de panelen aan. Dit is onwenselijk. Dit wordt verholpen door een 40m brede strook beplant met blauwe bessenstruiken.

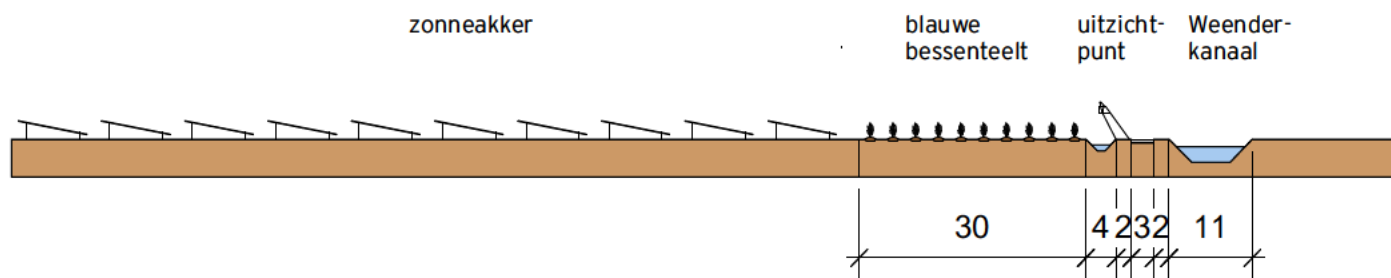
Westrand

Over de dijk langs het Mussel A Kanaal loopt een onverharde openbare weg. De zonneakker wordt vanaf dit pad uit het zicht onttrokken door een 115m brede strook waarin blauwe bessen worden geteeld. Blauwe bessen bereiken een hoogte die de panelen aan het zicht onttrekt. Er ontstaat een groene rand langs het kanaal. Tussen de sloot langs het kanaal en de blauwe bessenteelt dient een afstand van 4m vrij gehouden te worden ten behoeve van het onderhoud van de watergang. Tussen de bessenteelt en de panelen is ruimte voor een onderhoudsweg.

Oostrand

Langs de oostrand van het plangebied komt een sloot. Hierdoor zijn er aan deze rand geen hekwerken nodig. De oostrand grenst aan open akkerland en is vanuit de wijde omgeving te zien. Hier moeten de panelen een strakke rand vormen zodat er geen rommelig beeld ontstaat. De oostrand wordt daarom als landschappelijk uitgangspunt genomen voor de plaatsing van de panelen. De rijen panelen beginnen altijd op 4m afstand van de sloot.

Zuidrand

Langs de zuidrand wordt een 30m brede strook met blauwe bessen beplant. Vanaf het Weenderkanaal en vanaf het zuiden worden de panelen aan het zicht onttrokken.

Referentiebeeld uitzichtpunt aan de zuidrand

Langs de zuidrand komt een uitzichtpunt vanaf waar over de bessen en over het hele zonneveld uitgekeken kan worden

VLAG
1634
Schetsontwerp
14-09-2017

UITGEVOERD DOOR

MD Landschapsarchitecten
Kerklaan 30, Haren
Postbus 6070
9702 HB Groningen
050 5278218
contact@mdlandschapsarchitecten.nl
www.md-l.nl

OPDRACHTGEVER

PowerField
Hogedijken 25
9101 WV Dokkum
084 4300038
info@powerfield.nl
www.powerfield.nl

Bijlage 2 Kaart bodemloket

Home > Kaart

Kaart

Postcode of adres Zoek

Achtergrondkaart

☒ **Bodem informatie**

Beschikbaarheid gegevens

☒ Eigen website beschikbaar
☐ Geen gegevens in bodemloket

Voortgang onderzoek

☒ Gesaneerd
☐ Onderzocht; geen vervolg nodig
☐ Onderzocht; in procedure
☐ Historische activiteit bekend

☐ Bodemkwaliteitskaarten
☐ Mijnteengebieden

500 m
1000 m

287098, 554051

Kaart bodemloket zonnepark Vlagtwedde

<http://www.bodemloket.nl/kaart?search=vloeiveldweg#266570,554012,270770,557708>

Bijlage 3 Toetsing Wet natuurbescherming

Toetsing Wet natuurbescherming

in verband met de voorgenomen aanleg van een zonnepark te
Vlagtwedde

Rapport 2017-012

J.H. van der Heide

koeman en bijkerk bv
ecologisch onderzoek en advies

Toetsing Wet natuurbescherming

in verband met de voorgenomen aanleg van een zonnepark te
Vlagtwedde

Rapport 2017-012

J.H. van der Heide

koeman en bijkerk bv
ecologisch onderzoek en advies

bezoekadres	oosterweg 127 Haren
postadres	postbus 111 9750 AC Haren
telefoon	050 8200018
telefax	050 8200013
email	info@koemanenbijkerk.nl
website	www.koemanenbijkerk.nl

Colofon

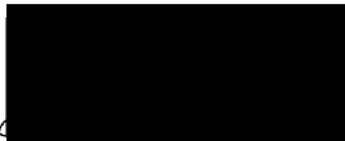
Opdrachtgever	Powerfield Nederland, Hogendijk 25, 9101 WV Dokkum
Titel	Toetsing Wet natuurbescherming in verband met de voorgenomen aanleg van een zonnepark te Vlagtwedde
Auteurs	J.H. van der Heide
Datum	3 februari 2017
Pagina's (inclusief bijlagen)	26
Projectnr	2017-031
Rapportnr	2017-012
Status	Definitief
Akkoord	G.J. Berg (adviseur ecologie)
Paraaf	

Foto omslag: aanzicht vanaf de noordzijde van het plangebied

Deze publicatie kan geciteerd worden als:

van der Heide JH (2016) Toetsing Wet natuurbescherming in verband met de
voorgenomen aanleg van een zonnepark te Vlagtwedde. KenB rapport 2017-012.
Koeman en Bijkerk bv, Haren.

© Koeman en Bijkerk bv / Powerfield Nederland

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Koeman en Bijkerk bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Koeman en Bijkerk bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede schade welke voortvloeit uit toepassingen van resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Koeman en Bijkerk bv; opdrachtgever vrijwaart Koeman en Bijkerk bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Inhoudsopgave

COLOFON	3
SAMENVATTING	7
1 INLEIDING	9
1.1 Achtergrond	9
1.2 Doel	10
1.3 Opzet	10
1.4 Volledigheid	10
2 WETTELIJK KADER	11
2.1 Wet Natuurbescherming – Soorten bescherming	11
2.1.1 <i>Beschermde soorten</i>	11
2.1.2 <i>Zorgplicht en verbodsbepalingen</i>	12
2.1.3 <i>Hoe te handelen bij het aantreffen van beschermde soorten</i>	13
2.2 Soorten van de Nederlandse Rode Lijst	15
3 HUIDIGE NATUURWAARDE ONDERZOEKSGBIED	17
3.1 Gebiedsbeschrijving	17
3.2 Speciale Beschermingszones	17
3.3 Waargenomen soorten	17
3.4 Gebiedspotenties	19
4 CONCLUSIES	21
4.1 Gevolgen van de ingreep en mitigerende maatregelen	21
4.2 Eindconclusie	22
5 LITERATUUR	23
BIJLAGE I WAARGENOMEN SOORTEN IN HET PLANGEBIED EN HUN BESCHERMINGSSTATUS	25

Samenvatting

In opdracht van Powerfield Nederland te Dokkum, heeft Koeman en Bijkerk bv een toetsing aan de Wet natuurbescherming uitgevoerd in verband met de voorgenomen aanleg van een zonnepark te Vlagtwedde. Het huidige plangebied bestaat uit diverse percelen landbouwgrond met tussen de percelen diverse watergangen. De watergangen in het plangebied zullen behouden blijven, ten behoeve van de waterafvoer in het plangebied. Er worden geen bomen gekapt.

Het plangebied bestaat geheel uit agrarische percelen, waar ten tijde van het veldbezoek diverse gewassen in geteeld werden, zoals hennep, mais, tarwe en bieten. De percelen worden omsloten door diverse watergangen, waarvan enkele watergangen geheel door kroos bedekt zijn. Het veldbezoek was grotendeels gericht op de percelen grenzen aan het huidige plangebied (van der Heide 2016), echter deze gebieden zijn zeer vergelijkbaar, waardoor de resultaten uit het veldbezoek ook voor onderliggend rapport gebruikt kunnen worden.

Op basis van de terreinkenmerken, de aangetroffen soorten en de potentie voor soorten, kan de natuurwaarde van het plangebied worden gekarakteriseerd als laag.

Er bestaat geen noodzaak tot het aanvragen van ontheffingen in het kader van de Wet natuurbescherming. Wel blijft voor alle soorten de algemene zorgplicht gelden. Bij verstoring van dieren tijdens de werkzaamheden moeten deze daarom de gelegenheid krijgen te vluchten naar een nieuwe leefomgeving.

Voor de vogels die zijn aangetroffen geldt dat de nesten buiten het broedseizoen niet van belang zijn voor de instandhouding van de soort. Indien de werkzaamheden buiten de broedperiode worden uitgevoerd, met voorkeur in het winterhalfjaar, is het derhalve niet nodig ontheffing aan te vragen.

In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich geen Natura 2000-gebieden of gebieden die deel uitmaken van de NNN waarop de ingreep een negatief effect zou kunnen hebben.

Aangezien de aanleg mogelijk nog enkele jaren op zich laat wachten, verdient het aanbeveling om deze toetsing vlak voor de aanvang van de werkzaamheden te updaten.

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

In opdracht van Powerfield Nederland te Dokkum, heeft Koeman en Bijkerk bv een toetsing aan de Wet natuurbescherming uitgevoerd in verband met de voorgenomen aanleg van een zonnepark te Vlagtwedde. Het huidige plangebied bestaat uit diverse percelen landbouwgrond met tussen de percelen diverse watergangen. In 2016 heeft een onderzoek plaatsgevonden aan nabijgelegen percelen (van der Heide 2016). Deze konden echter niet worden aangekocht en Powerfield richt zich nu op een ander plangebied, waardoor de toetsing opnieuw uitgevoerd moet worden. De watergangen in het plangebied zullen behouden blijven, ten behoeve van de waterafvoer in het plangebied. Er worden geen bomen gekapt.

Het plangebied bevindt zich tussen de Vloeiveldweg te Vlagtwedde en het Weende-Jipsinghuizen kanaal. Het plangebied grenst aan de westzijde aan het Mussel A kanaal.

Figuur 1 Een luchtfoto met rood omlijnd het plangebied (bron: Bing Maps).

1.2 Doel

Doel van het onderzoek was het toetsen van de voorgenomen ingreep aan de Wet natuurbescherming. Hiertoe moest voor eventueel aanwezige beschermde soorten worden nagegaan of de voorgenomen ingreep naar verwachting leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen. Bij verwachte overtreding van verbodsbepalingen moet worden nagegaan of een vrijstelling geldt of dat ontheffing van de Wet natuurbescherming moet worden aangevraagd (zie 2.1). Daarnaast moest worden nagegaan of er eventuele negatieve effecten te verwachten zijn op beschermde natuurgebieden in de omgeving.

1.3 Opzet

Tijdens het veldbezoek op 15 juni 2016, is de nabije omgeving en een deel van het plangebied onderzocht op geschiktheid voor en het voorkomen van alle voor de Wet natuurbescherming relevante planten- en diersoortgroepen. Het bestaan van beschermde natuurgebieden, Natura 2000-gebieden en gebieden die deel uitmaken van het Natuur Netwerk Nederland (NNN, voormalig de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)), in of rond het plangebied werd nagegaan bij het ministerie van Economische Zaken (EZ).

In dit rapport worden de resultaten van de quickscan beschreven. Hierbij worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke beschermde soorten zijn in het plangebied (en de directe omgeving) aanwezig en/of kunnen hier verwacht worden?
- Wat is het effect van de voorgenomen ingreep op de aanwezige beschermde soorten?
- Worden er verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden, en zo ja welke?
- Zijn er mogelijkheden voor mitigatie en/of compensatie?
- Is nader onderzoek noodzakelijk?
- Moet er een ontheffing worden aangevraagd?

1.4 Volledigheid

Het uitgevoerde onderzoek betreft een quickscan. Binnen de beperkte tijd van het veldonderzoek is nooit met zekerheid vast te stellen dat alle aanwezige soorten zijn waargenomen. Op grond van het veldbezoek in juni 2016, denken wij echter dat de kans op het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied goed kon worden ingeschat.

2 Wettelijk kader

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht geworden (Anonymus 2016a). Deze wet vervangt drie wetten; de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. De bescherming van gebieden, diersoorten, plantensoorten en bossen wordt via deze wet geregeld.

2.1 Wet Natuurbescherming – Soorten bescherming

Hoofdstuk 3 van de Wet Natuurbescherming vervangt de Flora- en faunawet. De provincies zijn per 1 januari 2017 verantwoordelijk voor het soortenbeleid. Voorheen was dat het ministerie van EZ. Alleen bij ingrepen waarmee nationale belangen zijn gemoeid, bijvoorbeeld bij rijkswegen, blijkt het Rijk bevoegd gezag.

2.1.1 Beschermde soorten

De Wet Natuurbescherming kent twee beschermingsregimes, strikt beschermde soorten en overige soorten.

- Europees beschermde soorten (strikt beschermde soorten)
 - Soorten die vallen onder de Vogelrichtlijn (alle van nature in Nederland in het wild levende vogels)
 - Soorten die vallen onder de Habitatrichtlijn (bijlage IV, onderdeel a) en de verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I)
- Nationaal beschermde soorten (overige soorten)
 - Onderdeel A: lijst met diersoorten die door Nederland zijn aangewezen
 - Onderdeel B: lijst met plantensoorten die door Nederland zijn aangewezen

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Nesten van vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd, de nesten van soorten in categorie 5 zijn beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil);
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus);
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaatsen zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk);

4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (bijvoorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

2.1.2 Zorgplicht en verbodsbepalingen

In de Wet Natuurbescherming is een zorgplicht opgenomen en de wet bevat een aantal verbodsbepalingen om er voor te zorgen dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust gelaten worden.

Zorgplicht (artikel 1.11)

Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:

- a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
- b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Verbodsbepalingen met betrekking tot van nature in Nederland in het wild levende vogels (artikel 3.1)

Het is verboden:

- lid 1. opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2. opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3. eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4. vogels opzettelijk te storen;
- lid 5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Verbodsbepalingen ten aanzien van soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (artikel 3.5)

Het is verboden:

- lid 1. in het wild levende dieren in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2. dieren, als bedoeld in het eerste lid, opzettelijk te verstoren.
- lid 3. eieren van dieren, als bedoeld in het eerste lid, in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- lid 4. de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren, als bedoeld in het eerste lid, te beschadigen of te vernielen.
- lid 5. planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Verbodsbepalingen ten aanzien van de nationaal beschermde soorten (artikel 3.10)

Lid 1) Onverminderd artikel 3.5, lid 1, 4 en 5, is het verboden:

- onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers opzettelijk te doden of te vangen;
- onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
- onderdeel c. planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

2.1.3 Hoe te handelen bij het aantreffen van beschermde soorten

In Figuur 2 is een stroomschema opgenomen voor werkzaamheden in het kader van beheer, onderhoud en ruimtelijke ontwikkelingen. Hieronder volgt een korte toelichting op dit schema.

- **Algemeen vrijgesteld:** Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 3.1, 3.5 en 3.10. De vrijstelling kan voor een select aantal belangen gelden. Er is geen ontheffing nodig, wel blijft de zorgplicht (artikel 1.11) onverminderd van kracht.
- **Gedragscode:** Wanneer de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden op basis van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode, die toepasbaar is voor uw activiteit én de aangetroffen soorten, geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 3.1, 3.5 en 3.10. De vrijstelling kan voor een select aantal belangen gelden. Er is geen ontheffing nodig, wel moet aantoonbaar worden gewerkt conform de gedragscode en tevens blijft de zorgplicht (artikel 1.11) onverminderd van kracht. In zo'n code staat hoe u tijdens werkzaamheden schade aan beschermde planten en dieren voorkomt of minimaliseert. *Wanneer het niet mogelijk is de activiteiten via een goedgekeurde gedragscode uit te voeren moet een ontheffing worden aangevraagd.*

2.2 Soorten van de Nederlandse Rode Lijst

De Rode Lijst bevat een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. Doordat overheden en terreinbeherende organisaties bij hun beleid en beheer rekening houden met de Rode Lijsten, wordt gehoopt dat van de nu bedreigde organismen er in de toekomst een aantal niet meer bedreigd zal zijn en dus van de Rode Lijst afgevoerd kan worden. De Rode Lijst-soorten worden ingedeeld in de volgende categorieën, met de daarbij behorende trend en zeldzaamheid:

1. uitgestorven op wereldschaal: maximaal afgenomen en nu afwezig op wereldschaal;
2. in het wild uitgestorven op wereldschaal: maximaal afgenomen en nu in het wild afwezig op wereldschaal, maar in Nederland nog wel in gevangenschap gehouden of gekweekt;
3. verdwenen uit Nederland: maximaal afgenomen en nu afwezig in Nederland;
4. in het wild verdwenen uit Nederland: maximaal afgenomen en nu in het wild afwezig in Nederland, maar in Nederland nog wel in gevangenschap gehouden of gekweekt;
5. ernstig bedreigd: zeer sterk afgenomen en nu zeer zeldzaam;
6. bedreigd: sterk afgenomen en nu zeldzaam tot zeer zeldzaam, of zeer sterk afgenomen en nu zeldzaam;
7. kwetsbaar: matig afgenomen en nu vrij tot zeer zeldzaam, of sterk tot zeer sterk afgenomen en nu vrij zeldzaam;
8. gevoelig: stabiel of toegenomen maar zeer zeldzaam, of sterk tot zeer sterk afgenomen maar nog algemeen.

Rode lijsten hebben geen juridische status. Als een soort op de lijst komt, is deze niet automatisch beschermd. Daarvoor moet de soort worden aangewezen onder de Wet natuurbescherming. De Rode lijsten helpen daarbij. Deze lijsten worden ook gebruikt om te toetsen of de beleidsdoelen over biodiversiteit worden gehaald.

3 Huidige natuurwaarde onderzoeksgebied

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied bestaat geheel uit agrarische percelen, waar ten tijde van het veldbezoek diverse gewassen in geteeld werden, zoals hennep, mais, tarwe en bieten. De percelen worden omsloten door diverse watergangen, waarvan enkele watergangen geheel door kroos bedekt zijn (zie figuur 3). Het veldbezoek was gericht op de percelen die grenzen aan het huidige plangebied (van der Heide 2016), echter deze gebieden zijn zeer vergelijkbaar, waardoor de resultaten uit het veldbezoek ook voor onderliggend rapport gebruikt kunnen worden.

Op basis van de terreinkenmerken, de aangetroffen soorten en de potentie voor soorten, kan de natuurwaarde van het plangebied worden gekarakteriseerd als laag.

Figuur 3 Links het aanzicht op één van de met kroos bedekte watergangen. Rechts, het aanzicht op een grondbult welke vol met holen zit (buiten het plangebied).

3.2 Speciale Beschermingszones

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied of de NNN. In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich geen wettelijk beschermde gebieden waarop de ingreep een negatief effect zou kunnen hebben. Het meest nabijgelegen wettelijk beschermde gebied, het Natura 2000-gebied Lieftingsbroek bevindt zich op een afstand van circa twee kilometer van het plangebied.

3.3 Waargenomen soorten

In onderstaande tekst is per soortgroep aangegeven welke beschermde soorten tijdens het veldbezoek op 16 juni 2016 zijn waargenomen of waarvan het zeer waarschijnlijk wordt geacht dat de soorten in het plangebied voorkomen. Het veldbezoek was gericht op de aanliggende percelen en niet op het huidige plangebied, echter de gebieden zijn zeer vergelijkbaar met elkaar.

Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Wel zijn diverse algemene soorten aangetroffen (zie bijlage I). Op grond van de aangetroffen vegetaties en terreinkenmerken worden ook geen beschermde soorten verwacht.

Libellen

Tijdens het veldbezoek zijn alleen algemene libellen aangetroffen. Deze zijn niet op naam gebracht. De watergangen lijken zeer voedselrijk en de oevers zijn erg steil, daardoor zijn deze niet zeer geschikt voor libellen. Het plangebied heeft slechts een beperkte betekenis voor libellen, beschermde soorten worden niet verwacht.

Dagvlinders

Tijdens het veldbezoek werden in het naastgelegen gebied geen dagvlindersoorten aangetroffen. Ten tijde van de quickscan was het ook niet erg zonnig en het weer was niet geschikt voor dagvlinderinventarisatie. De inrichting van het plangebied biedt aan zeer weinig soorten vlinders een geschikt habitat. Nectar ontbreekt vrijwel volledig en waardplanten zijn niet of nauwelijks aanwezig. Enkele soorten welke karakteristiek zijn voor het agrarische landschap zullen gebruik maken van het plangebied. Echter beschermde soorten dagvlinders worden niet verwacht.

Amfibieën

Tijdens het veldbezoek werd in naastgelegen gebied de Bastaardkikker (*Rana esculenta*) aangetroffen. Op grond van de verspreidingskaarten en de aangetroffen terreinkenmerken waarbij de watergangen alle zeer steile oevers hebben en het water waarschijnlijk zeer rijk is aan nutriënten, worden geen streng beschermde soorten verwacht. Wel zou het kunnen dat de watergangen en de omliggende oevers in het plangebied gebruikt wordt door licht beschermde soorten als Bruine kikker, Gewone pad of Kleine watersalamander.

Vissen

De watergangen in het naastgelegen gebied zijn tijdens het veldbezoek uitgebreid bevestigd met een Raxon schepnet. Hierbij is alleen de Tiendoornige stekelbaars (*Pungitius pungitius*) aangetroffen (zie bijlage I). Er worden in deze watergangen geen beschermde soorten verwacht.

Vogels

Tijdens het veldbezoek werden diverse vogelsoorten aangetroffen (zie bijlage I). Er zijn geen (verlaten) nesten aangetroffen in het naastgelegen gebied. Ook zijn er geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Echter zijn er in de grondbult bij de woning aan de oostzijde buiten het plangebied veel gaten van waarschijnlijk Oeverwaluw (*Riparia riparia*) aanwezig. Alle aangetroffen vogelsoorten worden beschermd onder de Wet natuurbescherming, zoals bijna alle in Nederland voorkomende vogelsoorten.

Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek werden er sporen van Mol (*Talpa europaea*) en Ree (*Capreolus capreolus*) aangetroffen (zie bijlage I) in het naastgelegen gebied. Eventueel zouden licht

beschermde soorten zoals muizen, Haas (*Lepus europaeus*) en Konijn (*Oryctolagus cuniculus*) in het gebied voor kunnen komen. Streng beschermde soorten worden niet verwacht.

Overige soortgroepen

Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat de huidige inrichting het plangebied ongeschikt maakt voor overige beschermde soorten.

3.4 Gebiedspotenties

Het plangebied heeft op dit moment voor geen enkele soort een belangrijke waarde. Door de steile oevers en de nutriëntrijke condities zijn er weinig mogelijkheden voor planten en dieren. In de toekomstige plannen kan echter wel een grote meerwaarde worden gecreëerd voor diverse soorten.

Door het verflauwen van de oevers worden er veel betere kansen gecreëerd voor amfibieën en libellen. Ook diverse zoogdiersoorten profiteren hiervan. De aanplant van nectarrijke of besdragende beplanting in enkele overhoekjes zou een goede stimulans zijn voor diverse insectensoorten en voor vogels.

4 Conclusies

4.1 Gevolgen van de ingreep en mitigerende maatregelen

Tijdens het veldbezoek zijn enkele beschermde soorten aangetroffen waarop de voorgenomen ingreep eventueel gevolgen zal hebben (Tabel 1).

Tabel 1 Waargenomen beschermde en Rode Lijst soorten tijdens het veldbezoek op 16 juni 2016. Tevens wordt het verwachte effect van de voorgenomen ingreep op de waargenomen soorten aangegeven. **WNB**: beschermingsstatus onder de Wet natuurbescherming, NL=Nationaal beschermde soort (artikel 3.10), EU=Europees beschermde soort (artikel 3.1 of 3.5); **RL**: status van soort met vermelding op de Nederlandse Rode Lijst; 0 = uitgestorven op wereldschaal, 1 = in het wild uitgestorven op wereldschaal, 2 = verdwenen uit Nederland, 3 = in het wild verdwenen uit Nederland, 4 = ernstig bedreigd, 5 = bedreigd, 6 = kwetsbaar, 7 = gevoelig (EZ, 2015).

Soort	Voorkomen	WNB RL	Gevolgen van de ingreep
Amfibieën			
Bruine kikker	Mogelijk	NL	Mogelijk verlies areaal indien watergangen gedempt worden
Gewone pad	Mogelijk	NL	Mogelijk verlies areaal indien watergangen gedempt worden
Kleine watersalamander	Mogelijk	NL	Mogelijk verlies areaal indien watergangen gedempt worden
Bastaardkikker	Zeker	NL	Mogelijk verlies areaal indien watergangen gedempt worden
Vogels			
Diversen	Zeker	EU	Mogelijk verlies aan broedgelegenheid
Oeverzwaluw	Mogelijk	EU	Mogelijk verlies aan broedgelegenheid bij verwijderen grondbult
Zoogdieren			
Ree	Zeker	NL	Mogelijk verlies habitat
Muizen	Mogelijk	NL	Geen effecten te verwachten

Het plangebied kan van belang zijn voor enkele kleine grondzoogdieren zoals Konijn en verschillende muizensoorten en voor enkele amfibieën. Dit betreft echter soorten, waarvoor de provincie Groningen een algemene vrijstelling heeft gegeven bij, onder andere, ruimtelijke ontwikkelingen (Anonymus 2016b).

Negatieve effecten van de ingreep op de aangetroffen beschermde vogelsoorten, in de vorm van verstoring en vernietiging van enkele nesten, worden verwacht wanneer de aanleg plaatsvindt gedurende de periode dat broedende vogels aanwezig zijn. Om deze effecten te mitigeren wordt aanbevolen de werkzaamheden niet plaats te laten vinden in de broedperiode (voor de meeste vogels 15 maart – 15 juli) en nestplaatsen te inspecteren vlak voor het verwijderen van het groen. In de Wet natuurbescherming wordt geen vast begrensde broedperiode gehanteerd. Indien een broedgeval wordt geconstateerd valt deze binnen de broedperiode, ongeacht de datum.

Voor de meeste soorten is het plangebied na de aanleg naar verwachting nog steeds geschikt. De grondgebonden soorten zullen blijven foerageren onder de panelen. Alleen voor vogels en voor Ree verdwijnt er mogelijk habitat, aangezien deze soorten de voorkeur hebben voor uitzicht. In de omgeving is echter voldoende alternatief habitat aanwezig.

4.2 Eindconclusie

Er bestaat geen noodzaak tot het aanvragen van ontheffingen in het kader van de Wet natuurbescherming. Wel blijft voor alle soorten de algemene zorgplicht gelden. Bij verstoring van dieren tijdens de werkzaamheden moeten deze daarom de gelegenheid krijgen te vluchten naar een nieuwe leefomgeving.

Voor de vogels die zijn aangetroffen geldt dat de nesten buiten het broedseizoen niet van belang zijn voor de instandhouding van de soort. Indien de werkzaamheden buiten de broedperiode worden uitgevoerd, met voorkeur in het winterhalfjaar, is het derhalve niet nodig ontheffing aan te vragen.

In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich geen Natura 2000-gebieden of gebieden die deel uitmaken van de NNN waarop de ingreep een negatief effect zou kunnen hebben.

Aangezien de aanleg mogelijk nog enkele jaren op zich laat wachten, verdient het aanbeveling om deze toetsing vlak voor de aanvang van de werkzaamheden te updaten.

5 Literatuur

Anonymus (2016a) *Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming)*. Staatsblad 34: 1-74.

Anonymus (2016b) *Verordening van Provinciale Staten van de provincie Groningen houdende regels ter bescherming van de natuur Verordening natuurbescherming provincie Groningen*. Provinciaal Blad Groningen Nr 6952.

EZ. 2015. *Besluit van de Staatssecretaris van Economische Zaken ..., DGAN-PDJNG / 15129301, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna*. Staatscourant nr. 36471.

van der Heide JH (2016) Toetsing Flora- en faunawet in verband met de voorgenomen aanleg van een zonnepark te Vlagtwedde. KenB rapport 2016-037. Koeman en Bijkerk bv, Haren.

Websites

NDFF 2016(i) Nationale Databank Flora en Fauna Uitvoerportaal: <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul>

Bijlage I Waargenomen soorten in het plangebied en hun beschermingsstatus

Alle vermelde soorten zijn waargenomen in het plangebied tijdens het veldbezoek op 15 juni 2016. **WNB**: beschermingsstatus onder de Wet natuurbescherming, NL=Nationaal beschermde soort (artikel 3.10), EU=Europees beschermde soort (artikel 3.1 of 3.5); **Vrijstelling**: Hier is aangegeven of de soort via een provinciale verordening is vrijgesteld; **RL**: status van soort met vermelding op de Nederlandse Rode Lijst; 0 = uitgestorven op wereldschaal, 1 = in het wild uitgestorven op wereldschaal, 2 = verdwenen uit Nederland, 3 = in het wild verdwenen uit Nederland, 4 = ernstig bedreigd, 5 = bedreigd, 6 = kwetsbaar, 7 = gevoelig, - = niet op Rode Lijst (EZ 2015).

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	WNB	Vrijstelling	RL
Vaatplanten				
Fluitenkruid	<i>Anthriscus sylvestris</i>			-
Gestreepte witbol	<i>Holcus lanatus</i>			-
Grote brandnetel	<i>Urtica dioica</i>			-
Grote weegbree	<i>Plantago major major</i>			-
Klein kroos	<i>Lemna minor</i>			-
Paardenbloem	<i>Taraxacum officinale</i>			-
Pitrus	<i>Juncus effusus</i>			-
Riet	<i>Phragmites australis</i>			-
Rode klaver	<i>Trifolium pratense</i>			-
Schapenzuring	<i>Rumex acetosella</i>			-
Smalle weegbree	<i>Plantago lanceolata</i>			-
Speerdistel	<i>Cirsium vulgare</i>			-
Witte klaver	<i>Trifolium repens</i>			-
Amfibieën				
Bastaardkikker	<i>Rana esculenta</i>	NL	GR	-
Vissen				
Tiendoornige stekelbaars	<i>Pungitius pungitius</i>			-
Vogels				
Blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>	EU		-
Boerenwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	EU		7
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	EU		-
Fazant	<i>Phasianus colchicus</i>	EU		-
Geelgors	<i>Emberiza citrinella</i>	EU		-
Kauw	<i>Coloeus monedula</i>	EU		-
Merel	<i>Turdus merula</i>	EU		-
Vink	<i>Fringilla coelebs</i>	EU		-
Zoogdieren				
Mol	<i>Talpa europaea</i>			-
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	NL	GR	-

Bijlage 4 Samenvatting watertoets

datum 1-2-2017
dossiercode 20170201-33-14537

Samenvatting watertoets (Normale procedure)

In dit document vindt u een samenvatting van de door u ingevulde gegevens op de website www.dewatertoets.nl. De toets is uitgevoerd op een ruimtelijke ontwikkeling in het beheergebied van waterschap Hunze en Aa's. Op basis van deze toets kunt u de Normale procedure volgen. Dit houdt in dat voor dit plan maatwerkadvies gemaakt moet worden door het waterschap. De normale behandelingstijd is 2 tot 4 weken.

Plan gegevens

Naam plan: Ruimtelijke onderbouwing Zonnepark Vloeiveldweg Vlagtwedde

Omschrijving van het plan:

Het bedrijf PowerField realiseert grondgebonden zonneparken. Aan de Vloeiveldweg in Vlagtwedde heeft PowerField de beschikking over een aaneengesloten perceel van circa 120 hectare onbebouwde agrarische gronden. Het voornemen is om hier voor een periode van 30 jaar een zonnepark te realiseren van circa 100 megawattpiek (MWp). Van de oppervlakte van 120 hectare wordt circa 20 hectare gebruikt voor de teelt van blauwe bes. Ten behoeve van het project is een inpassingsplan opgesteld door MD Landschapsarchitecten (zie meegestuurde bijlage). In het inpassingsplan zijn twee modellen uitgewerkt. In beide modellen is sprake van een toename van bebouwing, in de vorm van trafohuisjes en een schuur (voor de bessenteelt). De exacte oppervlakte is nog niet bekend en is afhankelijk van het uiteindelijke model. Hemelwater kan in beide modellen afstromen op de onderliggende onbebouwde agrarische gronden. In beide modellen worden er voor de ontwatering nieuwe sloten gegraven. Langs de oost- en westrand van de zonneakker komen sloten en door de zonneakker lopen twee sloten overdwars die de in de richting van de zonnepalen liggen. Langs alle reeds aanwezige en te graven sloten wordt een zone van 4 m vrij gehouden voor beheer en onderhoud van de watergang.

Aanvrager / initiatiefnemer:

Naam: [REDACTED]
Organisatie: BugelHajema adviseurs
Postadres: Vaart NZ 50
PC/plaats: 9401GN Assen
Telefoon: 0592-316206
Fax: -
E-mail: [REDACTED]

Gemeente Vlagtwedde

Contactpersoon: [REDACTED]
Telefoon: [REDACTED]
E-mail: [REDACTED]

Ingevoerde plan gegevens

Heeft u een kaartlaag geraakt? **ja**

Welke gemeente omvat het grootste deel van het door u getekende plangebied? **Vlagtwedde**

Toetsvragen:

1) 1) Betreft het plan een m.e.r., structuurvisie, bestemmingsplan buitengebied, een conserverend bestemmingsplan stedelijk gebied of gaat het om een wijziging van de bestemming of functie, zonder fysieke aanpassing van het bestaande plan?

Antwoord: nee

Vervolg vragen:

2) 2) Neemt in het plan het totale verharde oppervlak van bebouwing en bestrating toe met meer dan 1500 m² in het landelijk gebied of met 150 m² in het stedelijk gebied?

Antwoord: nee

3) 3) Omvat het plan een afkoppeling van bestaand verhard oppervlak waarvan het hemelwater op een ander oppervlaktewater wordt geloosd dan waar voorheen de overstort van het gemengde stelsel op loosde?

Antwoord: nee

4) 4) Wordt het afvalwater op een ander of nieuw overnamepunt aangeboden?

Antwoord: nee

5) 5) Wil men voor het plan het waterpeil wijzigen?

Antwoord: nee

6) 6) Omvat het plan een renovatie van rijkswegen en/of provinciale wegen?

Antwoord: nee

7) 7) Worden in het plan wijzigingen in het oppervlaktewatersysteem aangebracht?

Antwoord: ja

Aanvullende vragen:

8) 8) Is er sprake van een toename van het verhard oppervlak. Met hoeveel m² neemt de verharding toe? Betreft het een toename in het landelijk of in het stedelijk gebied?

Antwoord: Toename in landelijk gebied. Aantal m² is afhankelijk van model dat wordt gekozen

9) 9) Hoe wordt er omgegaan met het vrijkomende hemelwater en op welke wijze wordt invulling gegeven aan de trits vasthouden - bergen - afvoeren?

Antwoord: Hemelwater kan via de zonnepanelen afstromen op het agrarisch gebied en daar infiltreren of afstromen naar watergangen

10) 10) Hoe wordt in het plan het afvalwater en het hemelwater behandeld?

- via een gemengd stelsel:
- via een gescheiden stelsel: hemelwater wordt geïnfiltreerd: ja
- via een gescheiden stelsel: hemelwater wordt afgevoerd naar oppervlaktewater: ja
- via een gescheiden stelsel: hemelwater wordt afgevoerd naar hemelwaterriool:
- het afvalwater wordt aangesloten op een IBA:
- het afvalwater wordt afgevoerd via een drukriolering:

11) 11) Vindt er tijdelijke of permanente onttrekking van grondwater plaats? Licht toe waarom deze onttrekking plaatsvindt en wat de omvang en duur is van deze onttrekking?

Antwoord: Nee

12) 12) Worden er materialen gebruikt die het afstromende hemelwater kunnen verontreinigen? Zo ja, welke en waarom worden hiervoor geen milieuvriendelijke alternatieven toegepast?

Antwoord: Nee

13) Zijn er bedrijfsmatige activiteiten die het afstromend hemelwater kunnen verontreinigen? Zo ja, welke en welke maatregelen worden getroffen om vervuiling van het hemelwater te voorkomen en/of te beperken?

Antwoord: Nee

14) Worden er beheers- en/of inrichtingsmaatregelen getroffen ter verbetering van de chemisch of ecologische oppervlaktewaterkwaliteit? Zo ja, welke?

Antwoord: Nee

15) Hoe wordt er in het ontwerp van het watersysteem en het plangebied rekening gehouden met het principe 'schoonhouden, scheiden, zuiveren'?

Antwoord: n.v.t.

16) Welke wijzigingen worden aangebracht in het watersysteem?

- graven of verleggen van watergangen: ja
- dempen watergang: ja
- aanbrengen dam:
- kabels en leidingen in en langs watergangen:
- werken/activiteiten in of nabij waterkeringen:
- aanbrengen beschoeiing of damwand:
- aanbrengen vlonders/steigers:
- aanbrengen brug:
- beplanting langs watergang:
- inrichten natuurvriendelijke oevers:
- wijzigen waterpeil:

De WaterToets 2014

Bijlage 5 Uitgangspuntennotitie water

watertoets **1 februari 2017** **code 20170201-33-14537**

waterschap **17 maart 2017** **kenmerk IN17-0326**

UITGANGSPUNTEN NOTITIE WATERTOETS - NORMALE PROCEDURE

U heeft het Waterschap Hunze en Aa's geïnformeerd over het plan *Ruimtelijke onderbouwing Zonnepark Vloeiveldweg Vlagtwedde* door gebruik te maken van de digitale watertoets (www.dewatertoets.nl). De beantwoording van de vragen heeft er toe geleid dat de Normale procedure van de watertoets moet worden doorlopen. Dit houdt in dat het waterschap Hunze en Aa's een maatwerk wateradvies moet maken. Vooralsnog ontvangt u van ons een voorlopige standaard uitgangspuntennotitie. Deze notitie zal op basis van uw plan nader uitgewerkt worden. U ontvangt binnen 6 weken het definitieve uitgangspuntennotitie voor dit plan.

PLAN: Ruimtelijke onderbouwing Zonnepark Vloeiveldweg Vlagtwedde

Algemene projectgegevens:

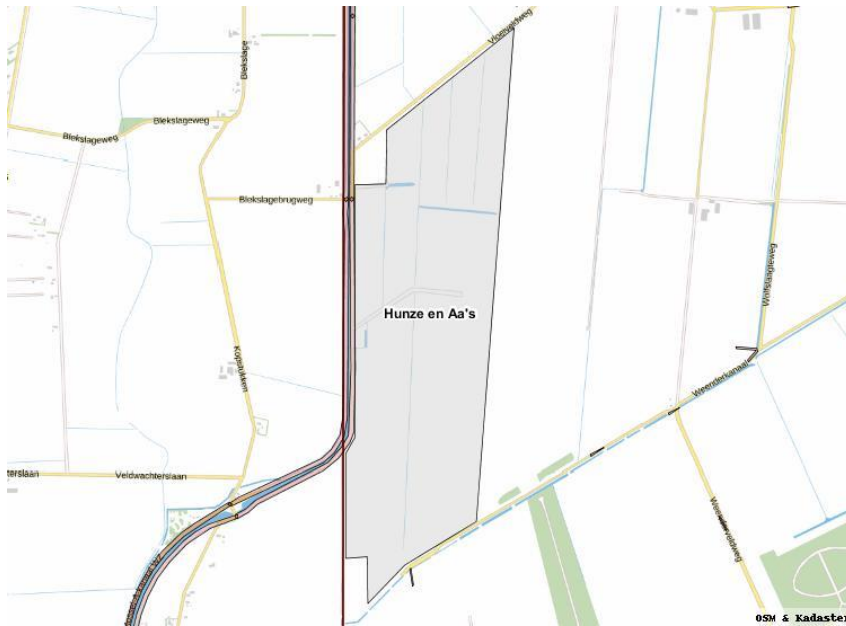
Projectomschrijving:

Het bedrijf PowerField realiseert grondgebonden zonneparken. Aan de Vloeiveldweg in Vlagtwedde heeft PowerField de beschikking over een aaneengesloten perceel van circa 120 hectare onbebouwde agrarische gronden. Het voornemen is om hier voor een periode van 30 jaar een zonnepark te realiseren van circa 100 megawattpiek (MWp). Van de oppervlakte van 120 hectare wordt circa 20 hectare gebruikt voor de teelt van blauwe bes. Ten behoeve van het project is een inpassingsplan opgesteld door MD Landschapsarchitecten (zie meegestuurde bijlage). In het inpassingsplan zijn twee modellen uitgewerkt. In beide modellen is sprake van een toename van bebouwing, in de vorm van trafohuisjes en een schuur (voor de bessenteelt). De exacte oppervlakte is nog niet bekend en is afhankelijk van het uiteindelijke model. Hemelwater kan in beide modellen afstromen op de onderliggende onbebouwde agrarische gronden. In beide modellen worden er voor de ontwatering nieuwe sloten gegraven. Langs de oost- en westrand van de zonneakker komen sloten en door de zonneakker lopen twee sloten overdwars die de in de richting van de zonnepalen liggen. Langs alle reeds aanwezige en te graven sloten wordt een zone van 4 m vrij gehouden voor beheer en onderhoud van de watergang.

Oppervlakte plangebied: 1.255.748 m² (125 ha.)

Toename verharding in plangebied:

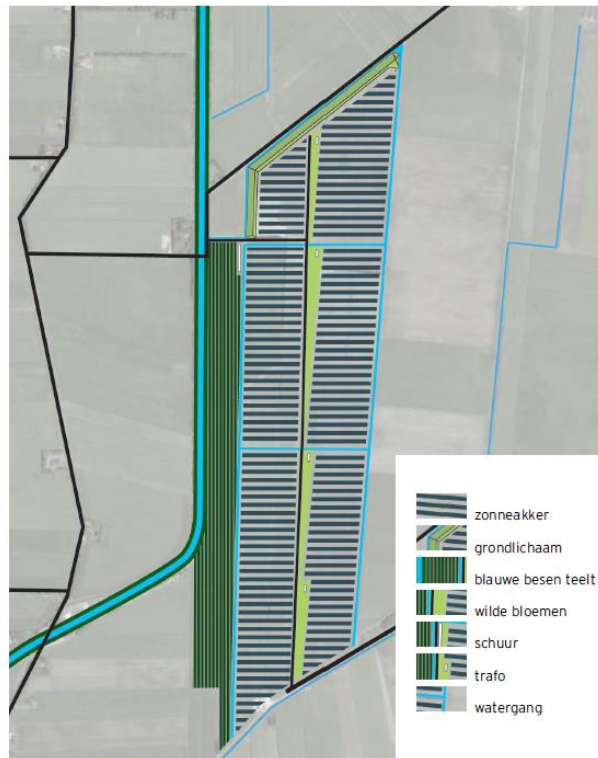
Toename in landelijk gebied. Aantal m² is afhankelijk van model dat wordt gekozen

Model 1

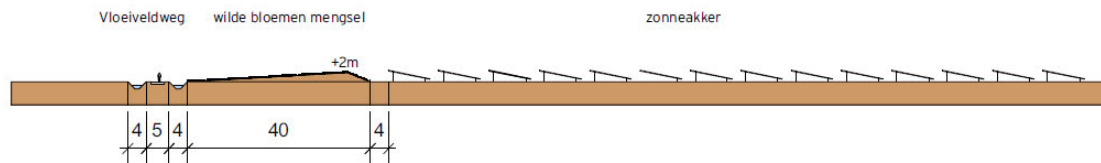

Model 2

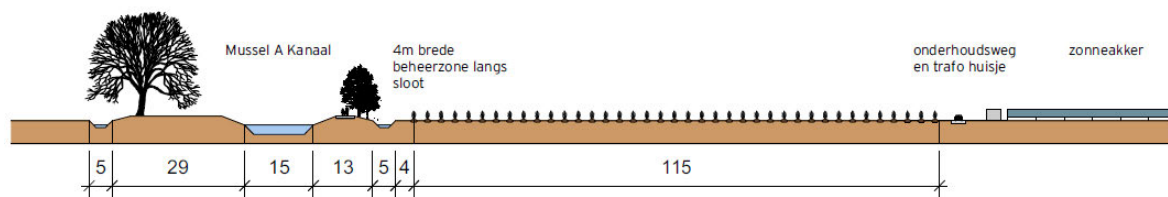
- zonneakker
- grondlichaam
- blauwe besen teelt
- wilde bloemen
- schuur
- trafo
- watergang

Randen

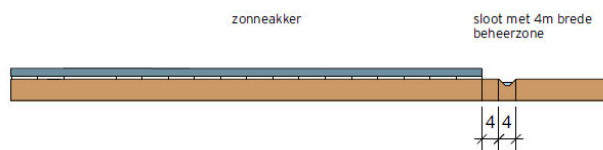
Noorderand

Het terrein grenst direct aan de Vloeveldweg. Dit is een openbare weg. Omdat de panelen op het zuiden zijn gericht kijkt men vanaf deze weg tegen de onderkanten van de panelen aan. Dit is geen mooi gezicht. Dit wordt verholpen door een 40m breed flauw talud te maken. Het talud wordt ingezaaid met een wilde bloemen mengsel. Dit is aantrekkelijk voor bijen. De bijen zijn noodzakelijk voor de aan de westrand gelegen blauwe bessenteelt.

Westrand

Over de dijk langs het Mussel A Kanaal loopt een onverharde openbare weg. De zonneakker wordt vanaf dit pad uit het zicht onttrokken door een 115m brede strook waarin blauwe bessen worden geteeld. Blauwe bessen bereiken een hoogte die de panelen aan het zicht onttrekt. Er ontstaat een groene rand langs het kanaal. Tussen de sloot langs het kanaal en de blauwe bessenteelt dient een afstand van 4m vrij gehouden te worden ten behoeve van het onderhoud van de watergang. Tussen de bessenteelt en de panelen is ruimte voor een onderhoudsweg.

Oostrand

Langs de oostrand van het plangebied komt een sloot. Hierdoor zijn er aan deze rand geen hekwerken nodig. De oostrand grenst aan open akkerland en is vanuit de wijde omgeving te zien. Hier moeten de panelen een strakke rand vormen zodat er geen rommelig beeld ontstaat. De oostrand wordt daarom als landschappelijk uitgangspunt genomen voor de plaatsing van de panelen. De rijen panelen beginnen altijd op 4m afstand van de sloot.

Aanvrager / initiatiefnemer:

Neil Harmsen

BugelHajema adviseurs

Vaart NZ 50

9401GN Assen

0592-316206

n.harmsen@bugelhajema.nl

Gemeente Vlagtwedde:

Geert Metselaar

14 0599

geertmetselaar@vlagtwedde.nl

Waterschap Hunze en Aa's

Wilfried Heijnen

(0598) 69 34 02

w.heijnen@hunzeenaas.nl

Geachte [REDACTED],

Het klimaat is aan het veranderen. De gevolgen zijn ook in onze omgeving merkbaar. Regenbuien worden extremer. Er valt in een korte periode meer regen, maar ook nattere winters en drogere zomers komen steeds vaker voor. Ook stijgt de zeespiegel, waardoor waterafvoer naar zee minder eenvoudig wordt en dijken moeten worden verhoogd. Op sommige plaatsen in ons beheergebied hebben we te maken met bodemdaling. Ook bij ruimtelijke plannen dient men hiermee rekening te houden. Gevolgen van extreme neerslag- gebeurtenissen mogen geen wateroverlast veroorzaken, er moet voldoende water zijn ingeval van lange perioden met droogte en het watersysteem dient voldoende veilig te zijn.

Op grond van artikel 12 uit het besluit ruimtelijke ordening moeten ruimtelijke plannen zijn voorzien van een waterparagraaf. Hiervoor moet het proces van de watertoets worden doorlopen. Bij het watertoetsproces gaat het om het hele proces van vroegtijdig meedenken, informeren, adviseren, afwegen en uiteindelijk beoordelen van de waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen en besluiten. Waterschap Hunze en Aa's beoordeelt wat de invloed van het plan op de waterhuishouding is en geeft een wateradvies.

Waterparagraaf

In het kader van de ontwikkelingen van dit plan dient overleg gevoerd te worden met waterschap Hunze en Aa's. De wijze waarop de aanvrager het waterschap informeert over ruimtelijke plannen en om advies vraagt, hangt sterk af van de aard van het plan. In de waterparagraaf dienen de keuzes in ruimtelijke plannen ten aanzien van de waterhuishoudkundige aspecten gemotiveerd worden beschreven. Het wateradvies van het waterschap moet daarin zijn meegenomen.

Bij het opstellen van de waterparagraaf zijn ruimtelijk relevante criteria te onderscheiden in criteria die betrekking hebben op de locatiekeuze en in criteria die betrekking hebben op de inrichting van een ruimtelijk plan. In de waterparagraaf van het bestemmingsplan dienen zowel de huidige- als toekomstige relevante thema's te worden beschreven. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de thema's die in de waterparagraaf kunnen worden meegenomen: veiligheid, wateroverlast, afvalwater & riolering, grondwater & ontwatering, peilen & drooglegging, waterkwaliteit & volksgezondheid, inrichting watersysteem, natuur & ecologie en bodemdaling.

Waterhuishoudkundige consequenties van een plan mogen niet op de omgeving afgewenteld worden. Het waterschap streeft er naar om de ingrepen binnen een peilgebied waterneutraal te houden.

Watersaspecten die met een specifiek instrument geregeld kunnen worden, worden in de watertoets wel gesignaleerd maar niet geregeld. In het afgegeven advies wordt wel verwezen naar de regelstellende instrumenten zoals, de Keur van het waterschap, Activiteitenbesluit, Besluit lozen buiten inrichtingen, Besluit bodemkwaliteit, peilbesluit, gemeentelijke verordening, watervergunning.

Thema veiligheid

In het Beheerplan 2010-2015 van het waterschap Hunze en Aa's zijn beleidsdoelen geformuleerd op het gebied van veiligheid. Levensbedreigende situaties voor mensen mogen niet plaatsvinden; voor dieren proberen we die zoveel mogelijk te voorkomen. We zorgen ervoor dat de zeedijk en de boezem nu en in de toekomst voldoen aan de wettelijke veiligheidsnorm. Voor overstroming vanuit zee is de norm een gemiddelde overschrijdingsfrequentie van 1 keer per 4000 per jaar. Voor overstroming vanuit de boezem is de norm een gemiddelde overschrijdingsfrequentie van 1 keer per 100 per jaar.

(Boezem)kaden

Secundaire waterkeringen (boezemkaden, regionale kaden en overige kaden) vallen qua beheer en onderhoud onder de verantwoordelijkheid van het waterschap. Indien wegen en/of (fiets)paden op de kaden zijn gelegd ligt de onderhoudsverantwoordelijkheid van deze wegen en/of (fiets)paden bij de wegbeheerder. Omdat paden en wegen over kaden obstakels kunnen vormen wanneer kaden opgehoogd moeten worden, zal terughoudend omgegaan worden met het verlenen van ontheffingen. Voor veiligheid tegen het bezwijken van boezemkaden hebben Provinciale Staten in 2005 een veiligheidsnorm van 1 keer per 100 per jaar vastgesteld.

Aan weerszijden van de secundaire waterkering ligt een beschermingszone van 5 meter, die dient ter bescherming van deze kering. Binnen deze zone is voor het uitvoeren van werkzaamheden een watervergunning nodig. In de [keur](#) van het waterschap is aangegeven voor welke werkzaamheden een watervergunning noodzakelijk is. In de bijlagen van de keur zijn voor verschillende dwarsprofielen van kaden de beschermingszones ingetekend.

De vergunningencheck van het [omgevingsloket](#) geeft u nadere informatie over de vergunningenplicht of meldingsplicht op grond van de Waterwet.

Thema wateroverlast

Het waterschap zorgt voor het functioneren van het watersysteem. Het watersysteem moet nu, maar ook op de lange termijn, goed functioneren. Het watersysteem moet zodanig zijn dat de inundatienormen niet worden overschreden bij toekomstige veranderingen zoals klimaatverandering, zeespiegelstijging, bodemdaling en toename van verhard oppervlak. Dit is gebaseerd op het principe van niet-afwentelen, zowel bestuurlijk, financieel en geografisch, in de tijd op elk schaalniveau. Er zijn landelijke werknormen (Nationaal Bestuursakkoord Water) opgesteld voor wateroverlast. Het gaat hierbij om wateroverlast, die ontstaat door inundatie vanuit oppervlaktewater als gevolg van lokale neerslag. De normen zijn uitgedrukt in de kans dat het peil van het oppervlaktewater het niveau van het maaiveld overschrijdt.

Grondgebruikstype	Maaiveldcriterium	Inundatienorm (1/jaar)
grasland	5 procent	1/10
akkerbouw	1 procent	1/25
hoogwaardige land- en tuinbouw	1 procent	1/50
glastuinbouwgebied	1 procent	1/50
bebouwd gebied	0 procent	1/100

Bovenstaande werknormen zijn gebaseerd op basis van de middenvariant van het klimaatscenario 2050 van het KNMI (klimaatscenario G).

In open water in stedelijk gebied kan water geborgen worden. De berging is afhankelijk van het oppervlak open water en de maximale toelaatbare peilstijging. In een situatie T is 10 (inclusief 13 procent klimaatverandering, T is herhalingsjaren) wordt een geoorloofde peilstijging van 0,40 meter gehanteerd en in geval van een T is 100 (inclusief 13 procent klimaatverandering) is dat afhankelijk van de laagst gelegen gronden in het stedelijk gebied, 0 procent van het bebouwd gebied mag inunderen. Hierbij moet opgemerkt worden dat in stedelijk gebied ook groen en gras voorkomt waarop een lagere norm (nm. de norm van het grondgebruikstype grasland) van toepassing is dan het bebouwd gebied. Bepaalde gebieden kunnen zelfs aangewezen worden voor de tijdelijke berging van water.

Bij stedelijke uitbreidingen of herstructureringen mag een toename van het verhard oppervlak niet resulteren in een extra belasting van het watersysteem, er moet waterneutraal gebouwd worden. Dit houdt in dat de initiatiefnemer voldoende maatregelen neemt om de versnelde waterafvoer, te compenseren. De initiatiefnemers van de uitbreiding van het verhard oppervlak moeten ervoor zorgen dat ze voldoende compenserende maatregelen nemen.

Voor de berekening van de vereiste waterberging, om de toename van het verhard oppervlak te compenseren, wordt gebruik gemaakt van de regenduurlijnmethode. Met deze methode kan op basis van het oppervlak open water, de maximale peilstijging, de afvoernorm bij maatgevende afvoer, maatgevende buien en het maatgevende klimaatscenario op eenvoudige wijze inzichtelijk gemaakt worden hoeveel extra waterberging vereist is.

Voor stedelijke gebieden betekent dit concreet dat een regenbui van 89 mm in 24 uur opgevangen moet kunnen worden zonder dat de inundatienorm en de toegestane gebiedsafvoer wordt overschreden.

Als vuistregel hanteert het waterschap dat per m² toename verhard oppervlak 80 liter extra waterberging gerealiseerd moet worden in het plangebied. In het definitieve wateradvies van het waterschap wordt een maatwerkberekening opgenomen voor de benodigde extra berging.

Thema afvalwater & riolering

De vergunningencheck van het [Omgevingsloket](#) geeft u nadere informatie over de vergunningplicht of meldingsplicht op grond van de Waterwet.

Voor het toepassen van grond en baggerspecie in het oppervlaktewaterlichaam geldt een meldingsplicht op grond van het besluit Bodemkwaliteit. Meer informatie hierover kunt u vinden op de site van [Meldpunt Bodemkwaliteit](#).

Informatie over het Activiteitenbesluit kunt u vinden op de [Activiteitenbesluit internet module](#).

Samenwerking in de waterketen leidt tot een grotere doelmatigheid en verdergaande kwaliteitsverbetering van het oppervlaktewater. In een groot deel van het bestaand stedelijk gebied wordt het hemelwater en het afvalwater verzameld in een gemengd rioolstelsel. Via het gemengde stelsel wordt dit afvalwater getransporteerd naar de RWZI, waar het na zuivering geloosd wordt op het oppervlaktewater. Door het hemelwater gescheiden te houden van het afvalwater wordt het hemelwater niet vervuild en kan dit schone water behouden blijven voor het watersysteem. Ook is een vermindering van het volume afvalwater gunstig voor de capaciteit van de bestaande riolering, transportvoorzieningen en de RWZI. Het vrijkomende hemelwater na afkoppeling mag niet resulteren in een versnelde afvoer en het hemelwater mag in principe niet door diffuse bronnen zijn verontreinigd voordat het in het oppervlaktewatersysteem terechtkomt.

Verontreiniging voorkomen

De invloed van diffuse bronnen op hemelwater moet zoveel mogelijk worden beperkt door het hanteren van de beleidsuitgangspunten in het landelijk emissiebeleid. Dit gaat volgens de trits voorkomen, scheiden en zuiveren. Door het gebruik van preventieve/ brongerichte maatregelen komt hemelwater met zo weinig mogelijk vervuilende stoffen of uitlogende materialen in aanraking en blijft het zo schoon mogelijk. Het uitgangspunt bij de invulling van deze zorgplicht is het gebruik van de beste beschikbare technieken. Alternatieve maatregelen zijn ook acceptabel, mits deze maatregelen aantoonbaar hetzelfde effect opleveren. Op grond van de huidige wet- en regelgeving is het niet de bedoeling om de zorgplicht volledig af te kaderen. De lozer mag zelf invulling geven aan de zorgplicht.

Mogelijke preventieve/brongerichte maatregelen zijn:

- Bij nieuwbouw en renovatie zo weinig mogelijk uitlogende materialen zoals zink, koper en lood gebruiken. Alternatieven gebruiken heeft de voorkeur. De nationale pakketten duurzaam bouwen geven handvaten voor alternatieven;
- Hondenuitlaatplaatsen aanleggen of de verplichting in de APV (Algemene Plaatselijke Verordening) opnemen om hondenpoep op te ruimen;
- Afvalinzamelpunten plaatsen in woonbuurten, langs toegankelijke wegen voor burgers en op publieksintensieve locaties als pleinen en markten om zwerfvuil te voorkomen;
- Autowasplaatsen aanleggen of autowassen op straat verbieden in de APV (Algemene Plaatselijke Verordening) om menging van autowaswater met hemelwater te voorkomen;
- De openbare ruimte zodanig inrichten dat onkruidgroei zo weinig mogelijk kans krijgt. Hiermee kan het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen op verhardingen worden voorkomen of beperkt. Het rapport "Handboek Bestrijdingsmiddelen in stedelijk gebied" gaat hierop in. Als de middelen toch gebruikt worden, dan moet de gebruiker maatregelen treffen om contact met hemelwater zoveel mogelijk te voorkomen. Deze maatregelen zijn opgenomen in de methode voor Duurzaam Onkruidbeheer (DOB-methode);
- Goten langs wegen vegen om onkruidgroei te voorkomen.
- Op opslagplaatsen, tankputten en andere terreinen van bedrijven zo weinig mogelijk knoeien met stoffen;
- Bij op- en overslag bulkpartijen bevochtigen om verwaaiing te voorkomen of beperken;
- Luchtemissies van bedrijven verminderen of voorkomen om atmosferische depositie te beperken of te voorkomen;
- Gladheidbestrijding effectief toepassen of beperken zolang de veiligheid dit toelaat. Gebruik middelen, die zo milieuvriendelijk mogelijk zijn.
- Ten aanzien van het gebruik van verboden middelen op verharding kunt u het [middelenverbod](#) raadplegen.

Lozing van hemelwater op het oppervlaktewaterlichaam mag niet leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van dat oppervlaktewaterlichaam. Daarnaast moet de lozing van hemelwater passen binnen de te bereiken waterkwaliteitsdoelstellingen voor het oppervlaktewaterlichaam of de functies van het gebied. Lozen op een oppervlaktewaterlichaam zonder één van de hierna aangegeven specifieke functies heeft de voorkeur boven lozen op een kwetsbaar oppervlaktewaterlichaam.

Kwetsbaar water

Op een aantal kwetsbare oppervlaktewaterlichamen staat waterschap Hunze en Aa's geen afvalwaterlozingen toe:

- Oppervlaktewaterlichamen met de functie zwemwater;
- Oppervlaktewaterlichamen met de functie drinkwater;
- Oppervlaktewaterlichamen met de functie natuur(waarde);
- Oppervlaktewaterlichamen met de functie viswater;
- Oppervlaktewaterlichamen in een ecologisch gevoelig gebied;
- Kleine oppervlaktewaterlichamen met een geringe doorstroming.

Landelijk beleid

Voor de beoordeling van hemelwater, dat in contact is geweest met verontreinigde oppervlakken/activiteiten of schadelijke/verontreinigende stoffen, geeft de huidige Europese en landelijke wet- en regelgeving, het emissiebeleid en het vergunningen- en handhavingsbeleid van waterschap Hunze en Aa's het kader aan.

Hemelwater lozen op het vuilwaterriool is de minst gewenste en minst duurzame manier om het hemelwater af te voeren. Hemelwater mag alleen op het vuilwaterriool worden geloosd als de lozer het hemelwater niet kan hergebruiken of kan afvoeren via de bodem, het openbaar regenwaterstelsel, een

oppervlaktewaterlichaam zonder een specifieke functie of een kwetsbaar oppervlaktewaterlichaam. Lozingen op de riolering vallen onder de bevoegdheid van de gemeente. Het besluit lozen buiteninrichtingen geeft aan in artikel 3.4 dat het vervuilde regenwater (first flush) van o.a. tunnels naar het vuilwaterriool afgevoerd moet worden.

Alle agrarische bedrijven vallen onder het Activiteitenbesluit. Voor akkerbouwbedrijven gelden aanvullende voorschriften voor de toepassing van bestrijdingsmiddelen en kunstmest. In het Activiteitenbesluit is een lozingsverbod opgenomen van verontreinigd hemelwater dat rechtstreeks afstroomt van het verharde erf naar het oppervlaktewater (=erfafspoelwater). Bij de inrichting van het plan moet rekeningen worden gehouden met de voorschriften uit het Activiteitenbesluit. Voor het Activiteitenbesluit geldt een meldingsplicht bij het waterschap.

Vragen:

Op de vraag *Hoe wordt er omgegaan met het vrijkomende hemelwater en op welke wijze wordt invulling gegeven aan de trits vasthouden, bergen afvoeren?* is geantwoord: *Hemelwater kan via de zonnepanelen afstromen op het agrarisch gebied en daar infiltreren of afstromen naar watergangen*

Op de vraag *Worden er materialen gebruikt die het afstromend hemelwater kunnen verontreinigen? Zo ja, welke en waarom worden hiervoor geen milieuvriendelijke alternatieven toegepast?* is geantwoord: *Nee*

Op de vraag *Zijn er bedrijfsmatige activiteiten die het afstromend hemelwater kunnen verontreinigen? Zo ja, welke en welke maatregelen worden er getroffen om vervuiling van hemelwater te voorkomen en/of te beperken?* is geantwoord: *Nee*

Op de vraag *Hoe wordt in het plan het afvalwater en het hemelwater behandeld?* is geantwoord:

- via een gescheiden stelsel: hemelwater wordt geïnfiltreerd;
- via een gescheiden stelsel: hemelwater wordt afgevoerd naar oppervlaktewater:

Thema grondwater & ontwatering

Taken en verantwoordelijkheid

Ten aanzien van grondwater zijn de taken en verantwoordelijkheden verdeeld tussen burger, gemeente en waterschap. Perceeleigenaren zijn zelf verantwoordelijk voor het treffen van maatregelen tegen grondwateroverlast op hun eigen perceel, voor zover deze problemen niet aantoonbaar worden veroorzaakt door onrechtmatig handelen of nalaten van de buur (overheid of particulier).

Gemeente hebben een zorgplicht in het openbaar gebied en moeten maatregelen treffen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Dit voor zover gemeentelijke maatregelen doelmatig zijn en het niet de verantwoordelijkheid van de provincie of het waterschap is om maatregelen te nemen. Maatregelen die een gemeente kan nemen zijn het aanleggen van drainage, ontwateringssloten of hemelwaterriolering (grondwater mag niet geloosd worden op vuilwaterriolering).

Het waterschap is beheerder van het freatisch (ondiep) grondwater. Het beheer bestaat vooral uit toetsing, advies en vergunningverlening voor kleine onttrekkingen.

Grondwater ordenend

Het functioneren van het grondwatersysteem moet als ordenend element meegenomen worden in de locatiekeuze en de inrichting van plannen. Bij de aanleg van nieuwe gebieden is het uitgangspunt dat wijzigingen in de grondwaterstanden niet mogen resulteren in nadelige gevolgen voor andere

gebieden. Dat kan tot gevolg hebben dat het oppervlaktewaterpeil niet gewijzigd kan worden of dat er daarvoor of daardoor aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn om grondwateroverlast in het plangebied te voorkomen.

Wateroverlast

Een te hoge grondwaterstand kan grondwateroverlast veroorzaken, bijvoorbeeld in de vorm van water in de kruipruimte. Te lage grondwaterstanden daarentegen resulteren in verdroging. Het verlagen van grondwaterstanden in bestaande bebouwde gebieden kan problemen geven wanneer er sprake is van houten funderingen en funderingen op klei op veen. Zijn die aanwezig dan mogen de gemiddeld laagste grondwaterstanden (GLG) niet verder worden overschreden (niet nog lager worden). Ook de aanwezigheid van oude bomen verdient aandacht. Volwassen bomen kunnen afsterven als de ontwateringsdiepte snel en drastisch wordt veranderd en verder verlaagd wordt dan 1 m minus maaiveld. Oude bomen kunnen hun wortelstelsel niet meer aanpassen aan grote veranderingen in het grondwater. Tevens kunnen natuurgebieden in en rond het plangebied negatief beïnvloed worden wanneer het hydrologisch systeem veranderd. Het is dan ook belangrijk bij elk inrichtingsplan samen met het waterschap vanuit het bestaande watersysteem vast te stellen wat de huidige en gewenste grondwaterstanden zijn en of er sprake is van een nadelige beïnvloeding van de omgeving.

Normen

Bij een gewenste grondwatersituatie is er geen sprake van overlast en zijn de volgende ontwateringseisen richtinggevend. Voor verschillende typen grondgebruik gelden bij een halve maatgevende afvoer (een afvoer die 10 a 15 keer per jaar wordt overschreden) de volgende ontwateringsadviezen.

Advies ontwateringsdiepte grondgebruik:

- Woningen met kruipruimte: 0,7 m onder onderkant vloer;
- woning zonder kruipruimte: 0,3 m onder onderkant vloer;
- drijvende woningen: geen ontwateringseis;
- woningen op (houten) palen: Er mag geen verdroging optreden, grondwaterstand mag niet verlagen en de paalkoppen moeten onder de gemiddeld laagste grondwaterstanden blijven;
- gangbare wegen (met grof zand cunet) primair: 1,0 m onder as van de weg;
- gangbare wegen (met grof zand cunet) secundair: 0,7 m onder as van de weg;
- gangbare wegen (met grof zand cunet) weg op polystyreen-hardschuim: circa 0,3 m onder as van de weg;
- gangbare tuin/plantsoen: 0,5 m onder maaiveld;
- industrieterreinen: 0,7 m onder maaiveld.

Om de geadviseerde ontwateringsdiepte te realiseren moet het oppervlaktewaterpeil en het technisch ontwerp hier op afgestemd worden. Technische aspecten die van invloed zijn op de grondwaterstand zijn bodemtype, waterpeil, afstanden van waterlopen en drains en draindiepten. Als de gewenste grondwaterstanden niet te realiseren zijn met sturing in peilen, waterlopen en drainage of omdat aanpassing van de grondwaterstanden niet gewenst is door de negatieve beïnvloeding van de omgeving, bieden maatregelen als ophoging van het maaiveld, kruipruimteloos bouwen of een aangepaste inrichtingsvorm of een aangepaste functie wellicht een oplossing. Door creatief te zoeken naar van nature geschikte locaties of aangepaste inrichtingsvormen (partieel ophogen van wegen en woningen, of minder gangbare vormen van woningen, wegen en tuinen) moet gestreefd worden naar een inrichting tegen de laagste maatschappelijke kosten.

Vragen:

Op de vraag *Vindt er tijdelijke of permanente onttrekking van grondwater plaats? Zo ja, licht toe*

waarom deze onttrekking plaatsvindt en wat de omvang en duur is van deze onttrekking. is geantwoord: Nee

Gemiddeld Hoogste Grondwaterstanden

Om grondwateroverlast bij bebouwing te voorkomen is een minimale ontwatering van 0,7 meter minus het maaiveld nodig. In het plangebied *Ruimtelijke onderbouwing Zonnepark Vloeiveldweg Vlagtwedde* is de Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand (plaatselijk) hoger dan op basis van deze ontwateringsnorm gewenst is. Bebouwing op deze plekken is zonder aanvullende maatregelen niet gewenst en zal resulteren in grondwateroverlast. Nader onderzoek naar de drooglegging en ontwatering is gewenst. De inrichting van dit gebied en de benodigde aanvullende maatregelen moeten afgestemd worden op dit nadere onderzoek.

Infiltratie

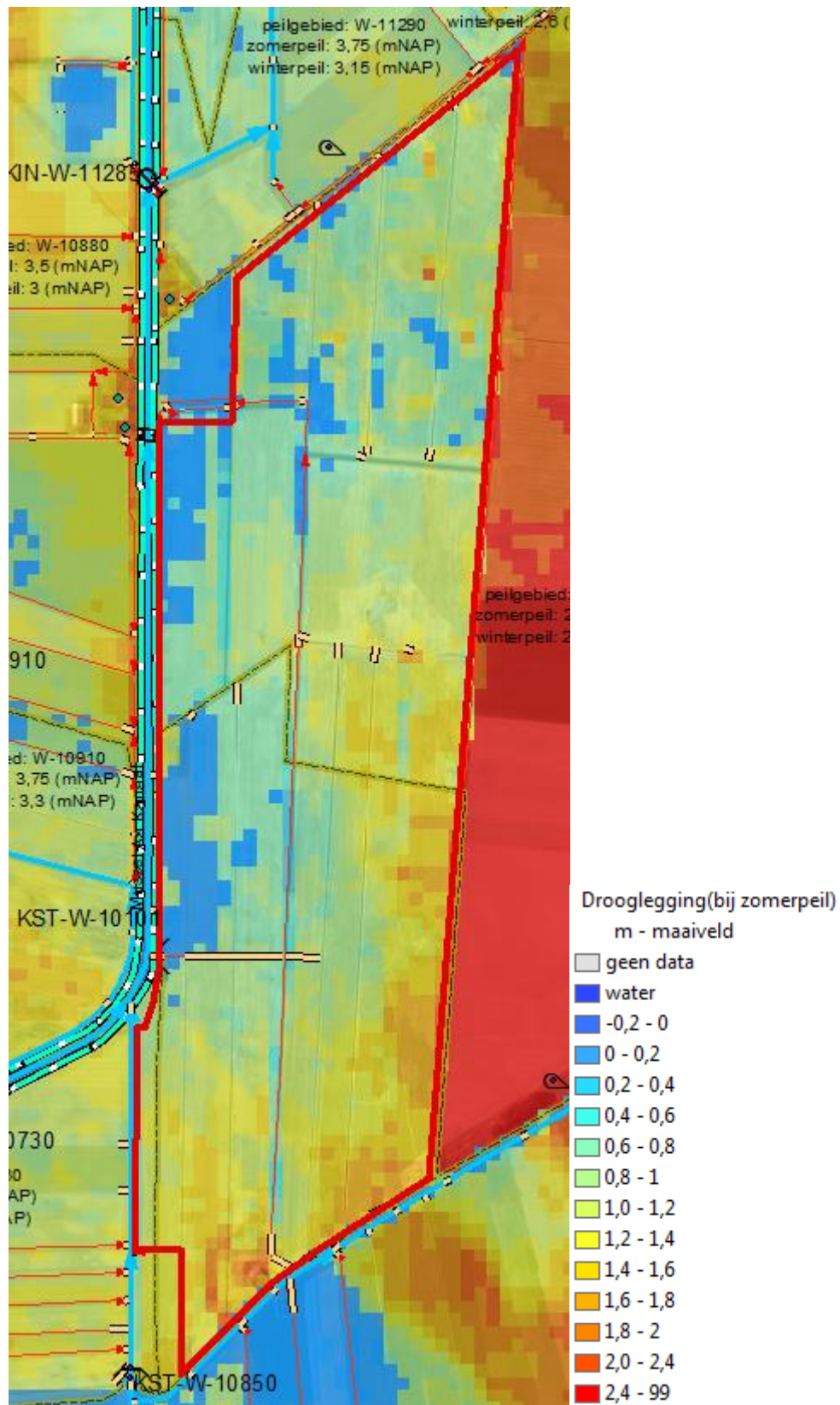
In het plangebied wordt de grondwaterstand lokaal beïnvloed door een neerwaartse grondwaterstroming (> 0.75 mm). Deze gebieden zijn meestal voldoende diep ontwaterd en bieden mogelijkheden om hemelwater in de bodem te infiltreren, mits er geen sprake is van ondiepe slecht doorlatende lagen.

Thema oppervlaktewaterpeilen & drooglegging

Het uitgangspunt voor het operationele peilbeheer is het streven naar de gewenste grondwaterstand voor de verschillende functies en belangen. Het waterschap stelt voor het gehele beheersgebied peilbesluiten op waarin de te hanteren oppervlaktewater peilen worden vastgelegd. Een wijziging van een functie kan een reden zijn het peil te wijzigen, uitgangspunt hierbij is dat de peilwijziging niet mag resulteren in nadelige gevolgen voor andere gebieden als gevolg van de door de peilwijziging opgetreden wijziging in de grondwaterstand. Het wijzigen van een peil moet vastgelegd worden in een peilbesluit.

Het gewenste peil kan bepaald worden op basis van de drooglegging en of op basis van het gewenste grondwaterregime (GGOR). Drooglegging is de maat waarop het maaiveld, het straatniveau of het bouwpeil boven het vastgestelde oppervlaktewaterpeil of het streefpeil ligt. Voor bebouwd gebied hanteert het waterschap voor het straatpeil een droogleggingsnorm van 1 meter en voor het bouwpeil (= vloerpeil van de begane grond) een norm van 1,30 meter. Deze droogleggingsnormen gelden bij het zomerstreefpeil.

Om water te kunnen bergen in extremere situaties is een stijging van het waterpeil toelaatbaar. Conform de landelijke werknormen mag in een situatie die 1/100 per jaar (inclusief 13% klimaatverandering) voorkomt in bebouwd gebied 0% inunderen, de toelaatbare peilstijging is in dergelijke situaties afhankelijk van de maaiveldhoogte. Hierbij dient opgemerkt te worden dat in stedelijk gebied ook groen en gras voorkomt waarop een lagere inundatienorm van toepassing is dan het bebouwd gebied.

De drooglegging voldoet niet voor de functie akkerbouw. De lichtblauwe tot donker blauwe gebieden zijn gevoelig voor wateroverlast (hogere grondwaterstanden). De donker blauwe vlakken aan de westrand (langs het Mussel Aa kanaal) zijn risicogebieden voor inundatie binnen het peilgebied. In

combinatie met de teelt van Blauwe Bessen zal hier rekening gehouden moeten worden (kan deze teelt tegen natte gronden en hoge grondwaterstanden.

Thema inrichting watersysteem

Het eigendom, beheer en onderhoud van alle oppervlaktewater en de bijbehorende infrastructuur ligt bij waterschap, gemeente of derden. Het waterschap Hunze en Aa's streeft ernaar om het hoofdsysteem welke een belangrijke functie vervult in de aan- en afvoer van water in eigendom, beheer en onderhoud te hebben.

Naast het stelsel van hoofdwatergangen zijn er ook sloten aangewezen als schouwslot. Schouwsloten vervullen een belangrijke functie in de detailwaterbeheersing en zijn meestal in eigendom bij gemeente en/of derden. Schouwsloten vallen onder de schouwverordening van het waterschap en moeten jaarlijks in november worden geschoond.

Met het dempen van sloten/watergangen neemt de potentiële bergingsruimte van oppervlaktewater af. Het dempen van sloten veroorzaakt hogere grondwaterstanden. In dit kader is een beleidsregel vastgesteld die het dempen van hoofdwatergangen, schouwsloten en overige sloten verbiedt. Het is onder andere verboden het profiel van hoofdwatergangen en schouwsloten te veranderen.

Het dempen van sloten is alleen mogelijk onder de voorwaarden die zijn opgenomen in de [beleidsregel Dempingen](#). De vergunningencheck van het [Omgevingsloket](#) geeft u nadere informatie over de vergunningplicht of meldingsplicht op grond van de Waterwet.

Het aanwezige patroon van watergangen wordt volledig vervangen door een minder intensief patroon. De dempingen zullen gecompenseerd moeten worden binnen het plangebied en aangetoond moeten worden. De nieuwe watergangen zullen aansluiting krijgen op de bestaande hoofdwatergangen. Een verantwoording van de waterhuishoudkundige aanpassingen en nieuwe inrichting zien wij graag tegemoet.

Vragen:

Op de vraag *Worden in het plan wijzigingen in het oppervlaktewatersysteem aangebracht?* is met ja geantwoord.

Het waterschap is verantwoordelijk voor het hebben en houden van een goed functionerend watersysteem. Het wijzigen van het watersysteem zal in overleg met het waterschap moeten plaatsvinden. In overleg met de beleidsmedewerker planvorming zal overlegd moeten worden op welke wijze het watersysteem gewijzigd zou kunnen worden. Voor de betreffende wijzigingen is een watervergunning nodig op grond van de keur.

Op de vraag *Worden er beheers- en/of inrichtingsmaatregelen getroffen ter verbetering van de chemisch en ecologisch oppervlaktewaterkwaliteit? Zo ja welke?* is geantwoord: Nee

Op de vraag *Hoe wordt er in het ontwerp van het watersysteem en het plangebied rekening gehouden met het principe 'schoonhouden, scheiden, zuiveren'?* is geantwoord: n.v.t.

Op de vraag *Welke wijzigingen worden aangebracht in het watersysteem?* is aangevinkt:

- graven of verleggen van watergangen: ja
- dempen watergang: ja

De geplande wijzigingen in het watersysteem moeten overlegd worden met de beleidsmedewerker planvorming. Omdat het waterschap verantwoordelijk is voor het stedelijk water, moet de inrichting van het systeem aan bepaalde normen en voorwaarden voldoen. Dit kan het waterschap aangeven. In de [keur](#) van het waterschap is aangegeven voor welke werkzaamheden een watervergunning noodzakelijk is.

Schouwsloot

Binnen het plangebied *Ruimtelijke onderbouwing Zonnepark Vloelveldweg Vlagtwedde* zijn schouwsloten gelegen. Schouwsloten zijn sloten die niet in eigendom zijn van het waterschap maar wel een belangrijke functie vervullen voor de ontwatering. Om deze ontwateringsfunctie goed te laten vervullen is het van belang dat een schouwsloot schoon is. De eigenaren van de schouwsloot zijn verplicht de schouwsloot jaarlijks schoon te maken, het waterschap ziet hier op toe. Schouwsloten mogen niet zonder toestemming van het waterschap gedempt worden, ook het profiel van een schouwsloot mag niet zonder toestemming gewijzigd worden. In de [beleidsregel dempingen](#) is aangegeven onder welke voorwaarden demping mogelijk is.

Thema inrichting natuur en ecologie

Bij de inrichting van het watersysteem dient er aandacht te zijn voor waterkwaliteit en ecologie. Van groot belang is het voorkomen van stilstaand water. In wateren met onvoldoende doorstroom mogelijkheden kunnen waterkwaliteitsproblemen ontstaan als vissterfte, blauwalg en de opeenhoping van drijfvuil. Bij het ontwerp dient rekening gehouden te worden met doorspoelmogelijkheden en moeten stilstaand water in watergangen voorkomen worden.

Tevens is een goede waterkwaliteit sterk afhankelijk van de mogelijkheid of water- en oeverplanten zich in voldoende mate kunnen vestigen en ontwikkelen. Ruimte voor natuurvriendelijke oevers met geleidelijke overgangen van nat naar droog is van groot belang voor het ecologisch functioneren van het watersysteem en het bieden van voldoende migratiemogelijkheden en leef- en foerageergebied voor planten en dieren.

Naast de inrichting is ook het beheer en onderhoud van invloed op het te behalen resultaat voor de natuur. Tijdens de voorbereiding van plannen moet ook nagedacht moeten worden over het uit te voeren toekomstig onderhoud en de daarbij behorende voorzieningen.

BETROKKENHEID waterschap Hunze en Aa's

Deze uitgangspuntennotitie is afgestemd op uw geselecteerd plangebied. Voor alle water gerelateerde onderwerpen die van toepassing zijn, zijn adviezen opgenomen in dit document.

Voor de verdere procedurele afhandeling van de watertoets is het van belang om het waterschap te blijven betrekken en rekening te houden met de in dit document aangegeven adviezen. In de

waterparagraaf van het plan moet aangegeven worden op welke wijze omgegaan wordt met de gegeven adviezen. Natuurlijk kunt u het waterschap altijd raadplegen voor overleg en nadere uitleg. De uitgewerkte waterparagraaf moet voorgelegd worden aan de beleidsmedewerker planvorming.

De WaterToets 2017

Bijlage 6 Vormvrije m.e.r.-beoordeling

Memo

Opdrachtgever: Powerfield

projectnummer: 250.30.50.00.00

Van: BügelHajema adviseurs
Onderwerp: Vormvrije m.e.r.-beoordeling zonnepark Vlagtwedde
Datum: 19-04-2017

1. Voornemen

Het bedrijf PowerField heeft het voornemen om aan de Vloelveldweg in Vlagtwedde een zonnepark aan te leggen. Hiertoe is de ‘Ruimtelijke onderbouwing Zonnepark Vloelveldweg Vlagtwedde’ opgesteld.

Om het zonnepark met een vermogen van circa 100 MWp mogelijk te maken en de hiermee samenhangende landschappelijke inpassing te realiseren dient circa 120 hectare te worden ingericht. Van deze oppervlakte wordt circa 20 hectare gebruikt voor de teelt van blauwe bes.

Ten behoeve van de aanleg van het zonnepark is voorliggende vormvrije m.e.r.-beoordeling uitgevoerd. Bij deze beoordeling is voor zover relevant ook de uiteindelijke inrichting betrokken. Anders gezegd, daar waar relevant is een onderscheid gemaakt tussen aanlegfase en gebruiksfase.

Voor een nadere beschrijving van het voornemen wordt verwezen naar de planbeschrijving opgenomen in hoofdstuk 2 van de eerder genoemde ruimtelijke onderbouwing.

Figuur 1 geeft de ligging van het plangebied aan. Figuur 2 toont het ontwerp voor het te realiseren zonnepark.

Figuur 1 Plangebied

Figuur 2 ontwerp zonnepark (bron: Inpassingsplan MD Landschapsarchitecten)

2. Toets aan het Besluit m.e.r.

Milieueffectrapportage (m.e.r.) is bedoeld om het milieubelang vroegtijdig en volwaardig in de plan- en besluitvorming in te brengen. M.e.r. is altijd gekoppeld aan een besluit, bijvoorbeeld aan de vaststelling van een structuurvisie, aan een bestemmingsplan of aan het verlenen een vergunning.

In het Besluit m.e.r. zijn in de bijlage onderdeel C en D activiteiten opgenomen, waarbij op grond van artikel 7.8b van de Wet milieubeheer besloten moet worden of bij de voorbereiding van het plan of besluit voor die activiteiten een milieueffectrapport (MER) moet worden opgesteld.

Onderdeel D betreft een lijst met daarin opgenomen activiteiten die m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn. De gehanteerde drempelwaarden op de D-lijst vormen geen uitsluitingsdrempel. De drempelwaarden zijn als het ware indicatief.

Zonneparken zijn niet specifiek benoemd in het Besluit m.e.r. Op grond van onderdeel D, onder 9 van de bijlage bij het Besluit m.e.r. zijn landinrichtingsprojecten formeel m.e.r.-beoordelingsplichtig indien de activiteit betrekking heeft op een functiewijziging met een oppervlakte van 125 hectare of meer van water, natuur, recreatie of landbouw. Zoals in de inleiding aangegeven blijft het zonnepark met een oppervlakte van 120 hectare onder de genoemde drempelwaarde.

Conform het gewijzigde Besluit m.e.r. dient voor activiteiten die wel in de D-lijst zijn opgenomen, maar niet aan de daar genoemde drempelwaarden voldoen, een toets aan 'Bijlage III van de Europese richtlijn milieubeoordeling projecten' te worden uitgevoerd, een zogenaamde vormvrije m.e.r.-beoordeling. Aard, omvang en ligging zijn begrippen die bij deze beoordeling centraal staan.

Doel vormvrije m.e.r.-beoordeling

Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat de vormvrije m.e.r.-beoordeling 'ontaard' in een uitgebreid onderzoek naar mogelijke milieugevolgen. Het doel is om een korte, bondige weergave van de mogelijk te verwachten effecten weer te geven. In de voorliggende beoordeling wordt het onderzoek dan ook zo kort en bondig (maar wel volledig) mogelijk gehouden als verantwoord is.

3. Beoordeling van het voornemen

Beoordelingscriteria vormvrije m.e.r.

In bijlage III van de EU-richtlijn wordt aangegeven dat bij de beoordeling van de activiteit of het project aandacht dient te worden besteed aan drie hoofdcriteria namelijk de kenmerken van het project, de plaats van het project en de kenmerken van het potentiële effect. Per hoofdcriterium is een aantal sub criteria opgenomen dat bij de beoordeling van de activiteit of het project bijzonder in overweging kan worden genomen.

In hoofdstuk 4 van de ruimtelijke onderbouwing zijn de resultaten weergegeven van de toets aan de omgevingsaspecten voor de uitvoering van het project. Getoetst is aan archeologie en cultuurhistorie, bodem, ecologie, externe veiligheid, geluid, luchtkwaliteit, milieuzonering, verkeer en water. Uit deze toets is gebleken dat er in het kader van een goede ruimtelijke ordening geen belemmeringen zijn voor de uitvoering van het voornemen.

Thema's nader te beschouwen

Vanwege de aard van de ingreep wordt onder het kopje Kenmerken van het potentiële effect nader aandacht besteed aan de potentiële (milieu)effecten die kunnen optreden op natuur/ecologie en landschap en cultuurhistorie.

Kenmerken van het project

Conform bijlage III van de EU-richtlijn dient in het bijzonder in overweging te worden genomen:

- de omvang van het project;

- eventuele cumulatie met andere projecten;
- het gebruik van natuurlijke hulpbronnen;
- de productie van afvalstoffen;
- verontreiniging en hinder;
- risico van ongevallen, met name gelet op de gebruikte stoffen of technologieën.

Omvang van het project

De oppervlakte van het aan te leggen zonnepark bedraagt circa 120 hectare. Van deze oppervlakte wordt circa 20 hectare gebruikt voor de teelt van blauwe bes. Deze teelt past binnen de agrarische bestemming van de gronden. De locatie is te bereiken via de Vloelveldweg. Het leggen van de panelen en plaatsen van de omvormers neemt enkele maanden in beslag. Om het park aan te sluiten op het elektriciteitsnet moet Tennet de nodige aanpassingen doen; deze werkzaamheden kunnen 1,5 á 2 jaar in beslag nemen.

Een zonnepark van in totaal 120 hectare, waarvan 20 hectare teelt van blauwe bes, in een naar verhouding grootschalig landbouwgebied met relatief weinig ecologische waarde kan worden beschouwd als een naar omstandigheden kleinschalige ingreep met relatief geringe effecten op landschap en natuur.

Cumulatie

In het algemeen kan gesteld worden dat het zonnepark lokaal is en de werkzaamheden van tijdelijke aard zijn. In de aanlegfase is er geen sprake van cumulatie met andere projecten die naar aard vergelijkbaar zijn. In de gebruiksfase treedt ook geen cumulatie op met andere effecten.

Overige aspecten

De overige aspecten genoemd onder de laatste vier aandachtsstreepjes zijn, met uitzondering van het aspect hinder, niet relevant in het kader van deze beoordeling in relatie tot de ingreep. Tijdens de aanleg van het zonnepark kan er sprake zijn van hinder als gevolg van de werkzaamheden. Machines en vrachtverkeer naar het plangebied kunnen voor geluidhinder zorgen. De werkzaamheden zijn echter van tijdelijke aard en de dichtstbijzijnde bebouwing ligt op voldoende afstand. Gezien de tijdelijkheid en de aard en omvang van de ingreep wordt de eventuele geluidhinder voor de omgeving niet als onevenredig beschouwd.

Het aspect hinder in de vorm van verstoring van natuurwaarden zal bij kenmerken van de potentiële effecten kort aan de orde komen.

Plaats van het project

Bij de mate van kwetsbaarheid van het milieu in de gebieden waarop het project van invloed kan zijn, moet in het bijzonder in overweging worden genomen:

- het bestaande grondgebruik;
- de relatieve rijkdom aan en de kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied;
- het opnamevermogen van het natuurlijke milieu, met in het bijzonder aandacht voor de gevoelige gebieden, in dit geval Natuurnetwerk Nederland (NNN), Natura 2000 en landschappen

van historisch, cultureel of archeologisch belang. De kortste afstand tussen het plangebied en gevoelige gebieden bedraagt circa twee kilometer. Het gevoelige gebied betreft in dit geval NNN. Gezien de aard van de werkzaamheden, gecombineerd met de grote afstand tot gevoelige gebieden kan op voorhand worden gesteld dat er weinig tot geen effecten op gevoelige gebieden zijn te verwachten. Dit wordt verderop in deze notitie nader onderbouwd.

Het bestaande grondgebruik en gevoelige gebieden

Zoals hiervoor en in de ruimtelijke onderbouwing aangegeven hebben de te ontgronden gronden op dit moment een agrarische functie en bestemming. Er treedt met het inrichten van het gebied voor het zonnepark en de landschappelijke inpassing een wijziging op in het bestaande grondgebruik. De landbouwkundige functie is echter niet een specifiek gevoelige functie en de ingreep vindt ook niet plaats in een specifiek gevoelig gebied. Wel kan het zonnepark effecten hebben op op de gevoelige gebieden (NNN, Natura 2000) en het landschap. Hier wordt nader op ingegaan onder 'Kenmerken van het potentiële effect'.

Het genoemde onder het tweede aandachtsstreepje is in dit geval niet aan de orde. Het zonnepark is niet van invloed op natuurlijke hulpbronnen, zoals mineralen, ertsen, fossiele brandstoffen, in het gebied zelf.

Kenmerken van het potentiële effect

Bij de potentiële effecten van het project wordt voor zover relevant gekeken naar:

- het bereik van het effect;
- het grensoverschrijdende karakter van het effect;
- de orde van grootte en de complexiteit van het effect;
- de waarschijnlijkheid van het effect;
- de duur, de frequentie en de omkeerbaarheid van het effect;
- de autonome ontwikkelingen.

Het bereik van het effect en de orde van grootte worden, indien aan de orde, aan de hand van de verschillende relevante thema's beschreven. Er is in dit geval geen sprake van een grensoverschrijdend karakter. Eerder het tegenovergestelde. Het doel van het zonnepark is het vergroten van het aandeel hernieuwbare energie en het versnellen van de energietransitie.

De aandachtsstreepjes vier en vijf komen voor zover relevant aan de orde bij de verschillende thema's. Op dit moment zijn er geen autonome ontwikkelingen bekend of aan de orde die van invloed zijn op de effecten van de aanleg van het zonnepark.

Landschap en cultuurhistorie

De inpassing van het zonnepark is een reactie op de structuur van het landschap. Tot in het begin van de vorige eeuw bestond het gebied voornamelijk uit woeste grond met een grootschalige openheid. Het Mussel A Kanaal is in 1916 gereed gekomen. Het terrein ligt nu in een grootschalig zandlandschap dat zich kenmerkt door grote kavels en een grote openheid. Omdat het hier om een grootschalig agrarisch gebied gaat wordt het zonneveld als een groot geheel ingevoegd waarbij alle panelen dezelfde oriëntatie hebben. Dit doet recht aan de schaal van het landschap.

Door de ontwikkeling van het zonnepark is in feite sprake van een nieuwe laag met een eigen identiteit en een eigen herkenbaarheid. Het contrast met de directe omgeving wordt vergroot maar past bij de overheersende elementen zoals hiervoor genoemd.

Gezien de relatief geringe omvang van het terrein van het zonnepark in relatie tot het grootschalige open zandlandschap waar het deel van uitmaakt, is de invloed van de realisatie van te zonnepark op de structuren en cultuurhistorische patronen gering. Daarnaast wordt met de oriëntatie van de zonnepanelen aangesloten bij het bestaande verkavelingspatroon van het agrarisch gebied.

Ecologie

Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland

Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en/of Natura 2000 gebied. De dichtstbijzijnde gebieden die onderdeel uitmaken van het NNN liggen op circa twee kilometer afstand ten oosten van het projectgebied. Op ruim 2,5 kilometer ten oosten van het projectgebied bevindt zich het Natura 2000 gebied Lieftingsbroek.

Tijdens de aanlegfase zal met zwaar materieel in het projectgebied worden gewerkt. Het is gezien de afstand niet te verwachten dat de hierdoor veroorzaakte geluidhinder of andere storingsfactoren tot in de beschermde natuurgebieden reiken. In ieder geval zal de geluidsbelasting als gevolg van deze werkzaamheden op de rand van de beschermde gebieden ver beneden de 40 dB(A) liggen. Beneden deze drempelwaarde van 40 dB(A) zijn negatieve effecten uitgesloten.

De ecologische relaties tussen het huidige landbouwgebied en het Natura 2000 gebied Lieftingsbroek zijn gering. In de agrarische percelen wordt incidenteel gevoerd door verschillende vogelsoorten. De aantallen zijn echter relatief laag en er is ruim voldoende alternatief foerageergebied voor deze soorten aanwezig. Dit betreft de vele tientallen vierkante kilometers landbouwgebied in de omgeving. Met betrekking tot deze functie treedt wel een cumulatief effect op: ook op andere plaatsen in het zuidoosten van Groningen en Drenthe waar zonneparken worden ontwikkeld, treedt functieverandering op waardoor foerageergebied voor vogels verloren gaat. Ook in dit gebied gaat het slechts om incidenteel gebruik als foerageer- en rustgebied waardoor negatieve effecten op Natura 2000 soorten ook in cumulatief opzicht niet optreden. Op de schaal van vele honderden vierkante kilometers alternatief foerageergebied is ook deze oppervlakte functieverandering verwaarloosbaar.

Flora- en faunawetsoorten

Het projectgebied bestaat geheel uit agrarische percelen, waar ten tijde van het veldbezoek in 2016 diverse gewassen in geteeld werden, zoals hennep, mais, tarwe en bieten. De percelen worden omsloten door diverse watergangen, waarvan enkele watergangen geheel door kroos bedekt zijn.

Op basis van de terreinkenmerken, de aangetroffen soorten en de potentie voor soorten, kan de natuurwaarde van het plangebied worden gekarakteriseerd als laag. Het projectgebied heeft op dit moment voor geen enkele soort een belangrijke waarde. Door de steile oevers en de nutriëntrijke condities zijn er weinig mogelijkheden voor planten en dieren.

Tijdens het veldbezoek zijn enkele, licht, beschermde soorten aangetroffen waarop de voorgenomen ingreep eventueel gevolgen zal hebben. Dit betreft de bastaardkikker, ree en mol. Het projectgebied kan daarnaast van belang zijn voor enkele kleine grondzoogdieren en voor enkele amfibieën.

Tijdens het veldbezoek zijn diverse vogelsoorten aangetroffen. Er zijn geen (verlaten) nesten aangetroffen in het plangebied. Ook zijn er geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Negatieve effecten van de ingreep op de aangetroffen vogelsoorten, in de vorm van verstoring en vernietiging van enkele nesten, worden verwacht wanneer de aanleg plaatsvindt gedurende de periode dat broedende vogels aanwezig zijn. Om deze effecten te mitigeren wordt aanbevolen de werkzaamheden niet plaats te laten vinden in de broedperiode en nestplaatsen te inspecteren vlak voor het verwijderen van groen.

Voor de meeste soorten is het plangebied na de aanleg naar verwachting nog steeds geschikt. De grondgebonden soorten zullen blijven foerageren onder de panelen. Ten behoeve van het project worden enkele watergangen gedempt, maar ook nieuwe gegraven. Alleen voor vogels en voor de ree verdwijnt er mogelijk habitat, aangezien deze soorten de voorkeur hebben voor uitzicht. In de omgeving is echter voldoende alternatief habitat aanwezig.

4. Conclusie

De effecten van de realisatie van het zonnepark in het betreffende gebied zijn niet van dien aard dat er sprake is van belangrijke nadelige gevolgen. De aard van de voorgenomen activiteit is niet van die omvang dat er onevenredig nadelige effecten op de omgeving plaatsvinden. Dit blijkt tevens uit de uitvoeringsonderzoeken die deel uit maken van de ruimtelijke onderbouwing. Daarnaast vindt de ingreep niet plaats in een gevoelig gebied. Dit blijkt eveneens uit de archeologische inventarisatie en ecologische inventarisatie. Bovendien is ten aanzien van natuur in de voorgaande tekst iets dieper ingegaan op mogelijk negatieve effecten op de omgeving. Ook daaruit blijkt dat geen significante negatieve effecten op de omgeving zijn te verwachten.

De aanleg van het zonnepark is niet onomkeerbaar en van een relatief geringe omvang. Daarbij is de aanleg qua situering en potentiële negatieve effecten op de omgeving niet van dien aard dat het zonnepark nader beoordeeld moet worden in een afzonderlijke m.e.r.(beoordelings)procedure.

Eindnoten

1. Nuon, Nuon in gesprek: de energiedialoog (2016).
https://www.nuon.com/globalassets/nederland/duurzaamheid/images/energiedialoog/nuon-in-gesprek-de-energiedialoog_220704.pdf
2. SPG, Feitenblad toekomst van uw dorp (2016).
http://www.sociaalplanbureau groningen.nl/ervaren-leefbaarheid/toekomst/?utm_campaign=Nieuwsbrief+september+2016&utm_medium=email&utm_source=iMailingtool

Plannaam:	Omgevingsvergunning Zonnepark Vloeiveldweg Vlagtwedde
Plan-idn:	NL.IMRO.0048.OVVloeiveldweg-on01
Planstatus:	ontwerp
Datum:	15-09-2017
Opdrachtgever:	PowerField
Projectnummer:	250.30.50.00.00

